

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
August 13, 1996

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXVI Kaina 50 ct.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 13, 1996

Nr. 157

Cečėnų narsios kovos gėdina Jelciną

Maskva, rugpjūčio 10 d. (NYT) - Nepaisant žinių, esančių, kad Cečėnų pradėjo trauktis iš sostinės Grozno, smarkūs šaudymai tęsiasi šeštadienį, rusų daliniais stengiantis atsistatinti Cečėnų atsiimtas pozicijas. Rusų žygiai buvo paremti jų naikintuvų šaudymais bei puolimais iš ginklų malūnų.

Kaip rašo korespondentė Alessandra Stanley, „The New York Times“ laikraštis, mūsų Cečėnijoje tęsiasi, komunistų frakcijos dominuojami Rusijos parlamento žemesnieji rūmai - Valstybės Dūma - patvirtino prezidento Boris Jelcin teikimą Rusijos premjerui antrai kadencijai paskirti Viktor Černomyrdin. O Černomyrdin nedelsdamas perėjo į politinę ofensyvą labai nepopuliaraus Cečėnijos karo klausimu. Jis pareikalavo, kad Rusijos vyriausiosios prokuroros išstytų kodėl Rusijos daliniais nepavyko atsistatinti Cečėnų kovotojų veiksmams, užimant Grozną, kurį rusai jau valdė daugiau kaip metus.

Šeštadienį Kremlius taip pat paskelbė, kad Jelcino nacionalinio saugumo patarėjas Aleksandr Lebed perims Rusijos atstovo Cečėnijai pareigas. Šias pareigas jis perima iš karininko nusiteikio Oleg Lobov, buvusio Saugumo tarnybos sekretoriaus.

Cečėnų drąsus Grozno užpuolimas, apkačiūti buvo pradėtas rugpjūčio 6 d. specialiai tam, kad aptemdytų prezidento Boris Jelcino rugpjūčio 9 d. įvykių inauguraciją. Jie savo tikslą pasiekė: pradedant antrą kadenciją Jelcino administracija dabar jau kaltina savo karininkus ir paskirtus pareigūnus už nemokėsiškai vedamą karą Cečėnijoje nors ir prisiekinėdama, kad išnaikins visus kilielius.

Cečėnai tačiau praėjusią savaitę specialiai sustiprino savo kovas, pabrėždami, kad Jelcino rinkimų kampanijos metu suorganizuotos paliaubos dabar jau suiro. Aršaus karo Cečėnijoje kritiko A. Lebedžio paskyrimas Rusijos atstovu šiam reikalui nepatenkino net B. Jelcino draugų Rusijos Dūmoje.

Jelcino vyriausybę palaikančių „Mūsų namai - Rusija“ partija paskelbė pareiškimą, kuriame rašo, kad A. Lebed „tolygu pasitraukė į šalį, paskelbdamas beprasmiškus pareiškimus bei padariusi susidaryti savo išvadą, bet nesiėmė jokių efektyvių veiksmų išvengti suintensyvinto karo“.

Šeštadienio rytą prasidėjusi neeilinė Rusijos Dūmos sesija prasidėjo tylos minute, pagerbiančią šimtus per paskutines

penkias dienas kovose su cečėnais žuvusių rusų karių. Penktadienį po trumpos prisiekimo prezidentu ceremonijos, prezidentas B. Jelcinas paskelbė šeštadienį valstybine gedulo diena, įsakdamas, kad vėliavos būtų iškeltos tik pusę stiebo ir atidedamas numatytas iškilmingas inauguracinis koncertas.

Naujasis gynybos ministras Igor Rodionov, paties A. Lebed parinktas, šeštadienį Dūmos nariams pasakė, kad Rusijos daliniai jau atgavo viršų kovose dėl Grozno. „Tris dienas padėtis Grozne buvo labai sunki, bet pagaliau iškovojome lūžį“, pareiškė Rodionov.

Maskvos valstybinės komisijos konfliktui Cečėnijoje išspręsti spaudos sekretorius Sergej Slipčenko šeštadienį pranešė, kad Rusijos daliniai prasimušė pro cečėnų gynėjus ir įsiveržė į Grozną centrą ir kad cečėnai bėga. Bet truputį anksčiau tą pačią dieną Rusijos Interfako žinių agentūra paskelbė neįvardintą Rusijos karių, kuris pasakė, jog dar per anksti skelbti, kad cečėnų rezistencija palaužta ir pastebėjo, kad cečėnai atrodo ruošia gali mąstyti atsitraukimo keliu. Grozne Rusijos valdžios pastatė užsitarę rusų korespondentai telefonu pranešė, jog jų manymu, šaudymų apimimas galbūt reikiškas, kad jie netrukus bus išgelbėti iš apleistų. Bet šeštadienio vakarą jie griežtai paneigė valdžios pranešimą, kad jie buvę saugiai evakuoti. „Esame lygiai tokioje pačioje pozicijoje, kokią esame jau keturias dienas“, pranešė Tass korespondentas telefonu į centrą Maskvoje šeštadienį po pietų.

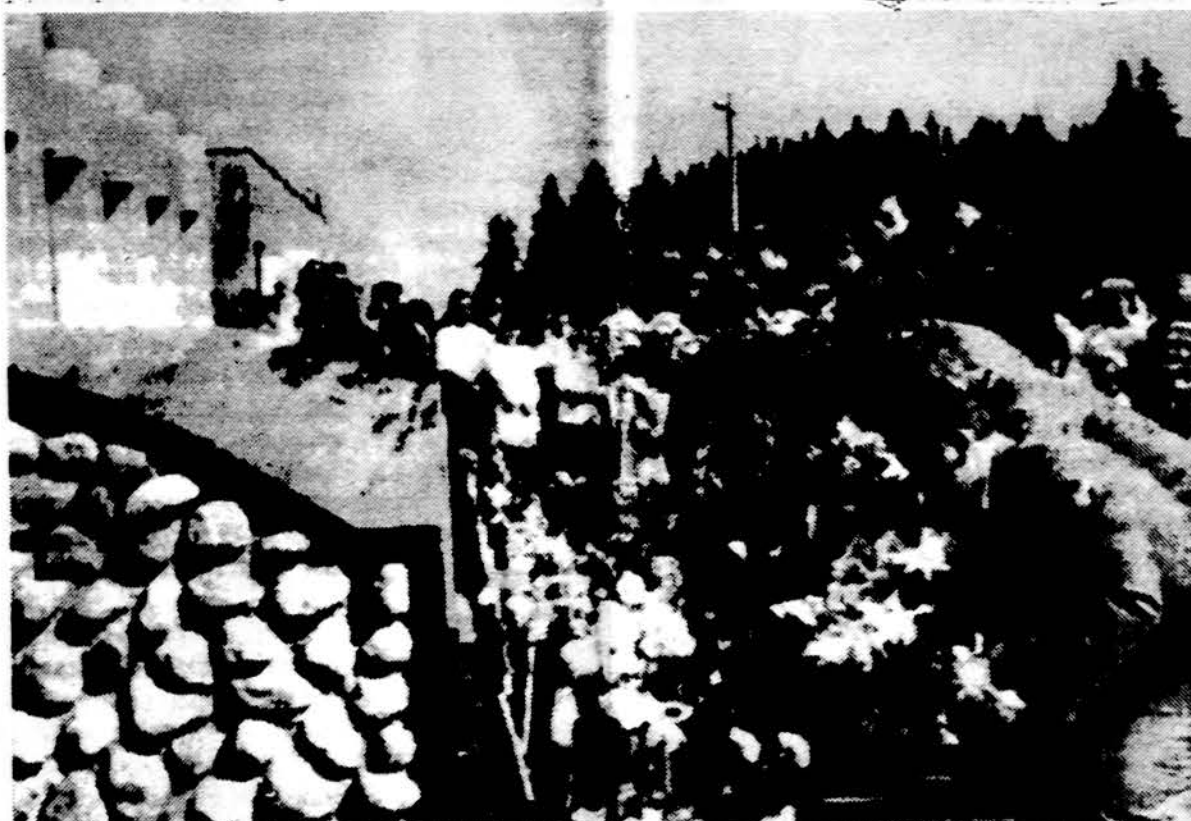
Per Rusijos RTR televiziją transliuojamame vaizde iš Grozno, kuriame rusų tankas, bandantis važiuoti per gyvenamą kvartalą Grozne yra smarkiai apšaudomas, reporterio balsas komentavo: „Netikėtai tiems, kurių nėra čia, ypač tiems, kurie bando išsaugoti savo antpečių žvaigždės. Pranešimai, kad Rusijos daliniai išvadavo miesto centrą, yra fantazija“.

Žuvusiųjų skaičiai taip pat nepatikimi, abiejų pusių pateikiamiems žuvusiųjų bei sužeistųjų skaičiams žymiai skiriantis. Rusijos Vidaus reikalų ministerija šeštadienį pranešė, kad nuo antradienio prie Grozno žuvo 118 karių, 663 sužeisti. Interfax tačiau pranešė, jog cečėnų vadovybė pranešė, kad šių kovų metu jų veiksmuose žuvo 1,000 rusų karių, nužudė 11 malūnų (du iš jų šeštadienį), sunaikinti dešimtys šarvuotųjų tankų.

Merkio būrio partizanai palaidoti Perlojos kapinėse

Vilnius, rugpjūčio 9 d. (Elta) - Penktadienį Varėnos šarvojimo salėje žmonės gėlimais apkaišė dvilika karstų. Beveik po 50 metų čia atiduodama paskutinė pagalba tragiškai žuvusiems tautos didvyriams - garsiojo Merkio (Adolfo Baublio) būrio partizanams. 1949 metų sausio 24 dieną per išdėvystę buvo apšaudyti Dainavos apygardos Varėnos bataliono Merkio vadovaujamo būrio bunkeri, buvęs 9 kilometrų nuo Varėnos. Nelygioje kovoje žuvo visi kovotojai.

Atkūrus nepriklausomybę, kaip papasakojo Eltos korespondentė Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjungos Varėnos skyriaus pirmininkas Vytautas Kazilionis, ilgai buvo ieškoma vietos, kur kęstų būrio partizanų užkasa. Ir tik dabar, atsitiktiniam liudininkui nurodžius, pavyko rasti. Pasirodė, nužudyti Merkys ir kiti jo būrio kovotojai buvo atvežti į neįvykimo sodybą prie Varėnos, sumesti į apleistą rūsį ir užpilti kalkėmis. Atkasimo darbus vykdė Vil-

Liepos 31 d. prie paminklo žuvusiems Medininkams, kur 1991 m. Rusijos specialiųjų pajėgų OMON smogimu pasienio poste žuvo septyni Lietuvos pasieniečiai, septynis kartus skambėjo varpas. Vėliau, Antakalnio kapinėse, kur išsisiūps Medininkų tragedijos aukos, įvyko jų pagerbimo bei atminimo ceremonija. Anksčiau tą dieną, po Mišių už Medininkų aukas Vilniaus arkikatedroje, Vidaus reikalų ministerijos kultūros ir sporto rūmose buvo parodytas dokumentinis filmas „Medininkai: Nebaigta byla“. Filmas sukurtas Lietuvos Televizijoje, padedant Vidaus reikalų ministerijai ir Muitinės departamentui. Tą dieną šis filmas taip pat buvo rodomas Lietuvos televizijoje. Salėje susirinkusiems taip pat buvo pristatyta knyga „Medininkų godojamas akasmas“, kurios, anot jos sudarytojo Rimanto Anglicko, didžiąją dalį sudaro žuvusiųjų artimųjų atsiminimai. Nuotr. R. Danisevičiaus „Dienoje“

Konservatoriai ir Krikščionys demokratai nori „atrišti“ litą

Vilnius, rugpjūčio 9 d. (AGEP) - Krikščionių demokratų ir konservatorių pozicijos dėl monetarinės politikos sutampa - abi partijos pasisako už centriniams bankui būdingų funkcijų grąžinimą Lietuvos Bankui bei lito kuro reguliavimą.

„Atsieti litą nuo dolerio dar nereiškia, kad jis bus nuvertintas. Mes griežtai pasisakome prieš lito silpninimą, tačiau palaipsniui jo kuro reguliavimas yra privalo remtis Europos Sąjungoje įprastais svertais“, sakė Krikščionių demokratų programos darbo grupės vadovas Vyngantas Gontis, ir konservatorių atstovas, Seimo narys Juozas Listavičius susitikime su žurnalistais rugpjūčio 8 dieną.

Krikščionys demokratai ir konservatoriai, kaip manoma, turi kur kas geresnes galimybes per Seimo rinkimus spalio 20 d. nei valdantieji LDDP.

Dviejų didžiųjų opozicinių partijų atstovų nuomone, „atrišti“ litą, jis tampa stipresnis. Be to, to nepadarius, neįmanoma tikėtis narystės Europos Sąjungoje. Litą specialiu įstatymu susietas su JAV doleriu santykiu 4:1.

Kalbėtojų požiūris į rinką šiek tiek išsiskyrė. Krikščionys demokratai pasisako už socialinę rinką. „Tai nereiškia, kad tokia rinka orientuojama į tiesioginę socialinę paramą iš biudžeto. Socialinės rinkos pagrindas - rinkos ekonomika, nias universiteto antropologai. Antropologų duomenys atitinka KGB archyvuose rastus dokumentus - raportą apie Merkio būrio sunaikinimo operaciją, kuriame surašytos visų nužudytų partizanų pavardės bei slapyvardžiai.“

Buvo susisiekta su kovotojų šeimų nariais, artimaisiais - Vilniuje gyvenančia partizano Merkio - Adolfo Baublio žmona ir sūnumi, vienerių metų našlaitė likusia partizanų - vyro ir žmonos Kairevičių dukra Telšiuose, kitais. Kadangi patsai Merkys ir dar trys jo būrio partizanai buvo iš Perlojos, giminės pritarė, kad visi žuvusieji būtų kartu palaidoti Perlojoje. Laidotuvės įvyko rugpjūčio 10-ąją.

pagrįsta privačia nuosavybe ir subsidijomis“, teigė Vyngantas Gontis. Tokioje rinkoje valstybės kišimasis ir ekonomika turi būti mažinamas, o parama ekonomikai teikiama per socialines programas. Jis taip pat pabrėžė, kad lėšos sukaupiamos nedidelės grupės rankose.

Juozas Listavičius sakė, kad konservatoriai taip pat ribos tiesioginę socialinę paramą, tačiau plės gamybą ir sieks žmones ap-

rūpinti darbu. „Tačiau tvoros tarp liberalios ir socialios ekonomikos pereinamuoju laikotarpiu aš netverčiau“, sakė J. Listavičius.

Abi partijos sieks radikalias mokesčių reformas. Jų programos numato atsikąsti pelno mokesčio, neapmokestinti investicijų, taikyti lengvatas smulkiam verslui, palaipsniui nuo kolektyvinio mokesčio būdo, t.y., mokamą darbdaviui mokesčių, pereiti prie individualaus bendrų pajamų mokesčio.

Būsimosios naftos įmonės akcijos bus parduodamos tik viešai

Vilnius, rugpjūčio 8 d. (AGEP) - Vyriausybė atsižvelgė į opozicines Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) partijos pasiūlymus ir kiek pakoregavo kuriamos bendrovės „Lietuvos nafta“ įstatymo projektą. Naujai įstatymo projekto redakcijai pritarta ministrų kabineto posėdyje trečia dieną.

Įstatyme siūloma įrašyti, jog „Lietuvos nafta“ gali likviduoti tik Seimas, o reorganizuoti - tik vyriausybė. Anksčiau buvo siūloma sprendimų teisę dėl bendrovės likvidavimo ir reorganizavimo atiduoti Seimui. Be to, dabar patikslinta, jog „Lietuvos naftos“ akcijos gali būti parduodamos tik viešo kuro, viešo varžytinių ar viešo akcijų pardavimo būdu. Anksčiau projektas numatė parduoti akcijas tiesiog konkursa būdu.

Į bendrovę „Lietuvos nafta“ ketinama sujungti keturias iš šešių didžiausių šalies naftos pramonės įmonių - „Mažeikių nafta“, „Būtingės nafta“, „Lietuvos kūrą“ ir Biržų „Naftotiekį“. Bendrovės „Lietuvos nafta“ akcinis kapitalas bus suformuotas iš minėtų įmonių valstybei priklausiančio kapitalo.

Projekte siūloma išbraukti „Lietuvos kūrą“ ir „Mažeikių naftą“ iš privatizuojamų objektų sąrašo.

Įstatymo projektas numato, jog trejus metus po naujosios įmonės įsteigimo valstybei turės priklausyti ne mažiau kaip 51%

akcijų, o vėliau ši dalis galės būti sumažinta iki 34%. Teigiama, jog įsteigus „Lietuvos naftą“, būtų galima efektyviai valdyti valstybės kapitalą ir investicijas į šalies naftos pramonę. Naftos įmonės galėtų geriau konkuruoti su Vakarų bendrovėmis ir duoti daugiau pajamų šalies biudžetui.

Energetikos ministras Saulius Kutas mano, jog nauja bendrovė taps daug patrauklesnė užsienio investuotojams, o svarbiausia, ji galėtų geriau finansuoti Būtingės terminalo statybą.

Preliminariais skaičiais, pradžioje valstybės kapitalas „Lietuvos naftoje“ būtų 787 milijonai litų. Vėliau, išleidus akcijų emisiją ir pardavus jas užsieniečiams, kapitalas padidėtų iki maždaug 1,2 mlrd. litų. Tai leistų tikėtis užsienio pasiskolų, kurių poreikis preliminarai vertinamas 720 mln. litų.

Ekspertai paskaičiavo, kad norint užtikrinti normalų šalies naftos ūkio darbą, jam reikėtų apie 300 mln. dolerių (1,2 mlrd. litų) investicijų.

Įstatymo projektas liepos mėnesį jau pristatytas Seime, o jo svarstymas prasidės kitą savaitę.

Rusijos Užsienio reikalų ministerija paragino Rusijos verslininkus pirkti naftą Irake mainais už humanitarinę pagalbą šiai šaliai pagal JT Irakui leistą naftos pardavimo kvotą (2 milijardų dolerių).

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAXS (312) 585-8284

Opozicija susirūpinusi, ar nevyksta NATO narystės mainai

Vilnius, rugpjūčio 9 d. (Elta) - Lietuvos Seimo opozicija susirūpinusi, kad numatoma Lietuvos narystė Europos Sąjungoje nebūtų traktuojama kaip alternatyva narystei NATO. „Atrodo, kad Vakarai šiuo klausimu daro Rusijai neoficialių nuolaidų, pralaimėdami diplomatinį lošimą dėl Maskvos siekiamos netiesioginės veto teisės“, pokalbyje su Vokietijos ambasadoriumi Vilniuje Ulrich Rosengarten pabrėžė Lietuvos Seimo opozicijos vadovas profesorius Vytautas Landsbergis. U. Rosengarten pažadėjo perduoti šį susirūpinimą Vokietijos vyriausybei.

Susitikime profesorius atkreipė ambasadoriaus dėmesį į JAV spaudoje pasirodžiusią informaciją, kad Rusija siūlo mainus

„trys už tris“ (Lenkija, Čekija, Vengrija už Baltijos valstybes). „Jeigu tai būtų tiesa, tuomet tai galima vertinti kaip naują Molotovo-Ribbentropo pakto versiją“, sakė V. Landsbergis.

U. Rosengarten užtikrino, kad jo šalis besąlygiškai remia Baltijos valstybių nepriklausomybę. Pokalbyje ambasadoriaus pagėdėdavo aptarta galima Lietuvos politinė padėtis po Seimo rinkimų. Taip pat kalbėta apie Lietuvos energetikos privatizavimą, būsimą ekonominę politiką, Lietuvos pasirengimą spartesnei integracijai į Europos Sąjungą, neatsilikant nuo Latvijos ir Estijos.

V. Landsbergis paaiškino opozicijos susirūpinimą dėl galimo Rusijos kapitalo išgalėjimo Lietuvoje.

Prasidėjo neeilinė Seimo sesija

Vilnius, rugpjūčio 9 d. (Elta) - Rugpjūčio 12 d. prasidėjo neeilinė Seimo sesija. Trumpame pirmajame plenariniame posėdyje bus pateikti svarstyti keli įstatymų ir nutarimų projektai, tarp jų - prezidento Algirdo Brazausko pasiūlymas pakeisti Seimo rinkimų įstatymą ir sumažinti balsų procento minimumą proporcinėje rinkimų dalyje, kurio reikia, norint gauti vietą Seime.

Šiuo metu veikiančioje įstatymo redakcijoje nustatyta, kad Seime bus atstovaujama tik tų partijų rinkimų sąrašams, kurie daugiamandatėje apygardoje surinks 5% balsų. Koalicijos nustatytas 7% balsų minimumas.

A. Brazauskas pasiūlė sumažinti minimumą proporcinėje rinkimų dalyje iki 4% partijoms ir 5% koalicijoms.

Neeilinėje Seimo sesijoje taip pat ketinama svarstyti Specialiosios paskirties bendrovių įstatymą, akcinės bendrovės „Lietuvos nafta“ steigimo įstatymą, Turto banko įstatymą, pataisais Referendumo įstatyme. Gali būti, kad bus pradėtas svarstyti prezidento pasiūlymas sustabdyti mirties bausmės vykdymą.

Neeilinėje Seimo sesijoje ketinama surengti dešimt plenarių posėdžių, ji truks iki rugpjūčio 22 dienos. Eilinė, devintoji Seimo sesija prasidės rugpjūčio 10 dieną.

Siūloma pagalba Lietuvos žemės ūkiui

Vilnius, rugpjūčio 6 d. (Elta) - Jungtinių Tautų Maisto ir Žemės ūkio organizacija (FAO) pasirengusi padėti Lietuvai materialiai, jeigu Lietuvos vyriausybė nustatys prioritetas sritis, kurioms reikia pagalbos. Antradienį po susitikimo su Seimo pirmininku Česlovu Juršėnu taip žurnalistams pareiškė FAO generalinis direktorius Jacques Diouf.

Lietuva ir FAO jau dabar

Rusijos vyriausybėje sukurtas finansinės ir ekonominės padėties stabilizavimo štabas, kuriam vadovaus Rusijos premjeras Viktor Černomyrdin. Štabo paskirtis - biudžeto padėties, kuri dabar yra krizinė, normalizavimas per 2-3 mėnesius.

Bona. Europos Komisijos prezidentas Jacques Santer interviu Vokietijos dienraščiui „Westdeutsche Allgemeine Zeitung“ pasakė, kad reikia peržiūrėti dabartinę ES finansavimo sistemą, ypač atsižvelgiant į Vokietijos įnašą į ES biudžetą. Vokietija skiria apie 30 proc. ES biudžeto lėšų, tačiau šalis, pasak Santer, jų atgauna „mažiau“. Santer teigė, jog didelis Vokietijos įnašas į ES biudžetą pateisinamas šalies ekonomikos dydžiu, taip pat Vokietijai narystė ES duoda nemažai naudų - šalies firmoms atitenka didelė dalis ES kontraktų. Santer sakė, kad dabartinė ES finansavimo sistema nebus pakeista iki 1999 metų.

aktyviai bendradarbiauja, rengdamos įstatymų bazę. Ruošiami aplinkosaugos, miškų ūkio, pesticidų tvarkymo, kiti įstatymų projektai, padėsiantys Lietuvai aktyviau įsijungti į FAO veiklą. J. Diouf pabrėžė šiltnamio ūkio svarbą Lietuvai. Pirmadienį jis apžiūrėjo šiltnamius šalia Vilniaus.

Jacques Diouf padėkojo už Lietuvos sveikintą ir aukštą apdovanojimą jam. Antradienį Česlovas Juršėnas prezidento Algirdo Brazausko vardu įteikė FAO generaliniam direktoriui Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino II laipsnio ordiną. Prezidento dekreto nurodoma, kad šiuo apdovanojimu įvertintos J. Diouf pastangos plėtoti plėtoti valstybių ir tautų bendradarbiavimą bei parama Lietuvos žemės ūkiui.

FAO generalinis direktorius pirmadienį atvyko į Lietuvą dviejų dienų vizito. Antradienį jis taip pat susitiko su kai kuriais Lietuvos vyriausybės nariais ir apžiūrėjo ekspoziciją „Lietuvos žemės ūkis“.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 13 d.: Šv. Poncijonas ir Ipolitas, kankiniai (m. 3-me šimt.). Kasijonas, Kastytis, Gilvilė.

Rugpjūčio 14 d.: Šv. Maksimilijonas Kolbe, kunigas, kankinys, mirė 1941 m. Auschwitz koncentracijos stovykloje. Euzebijus, Tarcizijus, Pajauta.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

JAV LABDARINGOS ORGANIZACIJOS „CATHOLIC MEDICAL MISSION BOARD“ ATSTOVŲ VIEŠNAGĖ LIETUVOJE

1996 m. liepos 11 - 18 d. Lietuvoje lankėsi didžiausios JAV katalikiškos labdaringos organizacijos „Catholic Medical Mission Board“ („Katalikų medicinos misijų tarybos“) atstovai: programų koordinatorius Michael Maguire ir jo patarėja Rasa Razgaitienė. Ketvirtadienį, liepos 18 d., jie susitiko su Sveikatos apsaugos ministru Antanu Vinkumi ir aptarė bendradarbiavimo su Sveikatos apsaugos ministerija galimybes, labdaros būdų aprūpinant vaistais Lietuvos asmenis sveikatos priežiūros įstaigoms. Sveikatos apsaugos ministras padėkojo svečiams už jų vertingą pagalbą ir įteikė Sveikatos apsaugos ministerijos padėkos raštą.

„Catholic Medical Mission Board“, kuri buvo įsteigta 1928 metais New Yorke, per penkis 1996 m. mėnesius paaugėjo už 60 mln. litų vaistų ir vienkartinų medicininių priemonių, kurios buvo paskirstytos Lietuvos asmenis sveikatos priežiūros įstaigoms. Ši darba koordinuoja P. G. Bindoko vadovaujama Sveikatos apsaugos ministerijos Labdaros skirstymo ir kontrolės komisija, atsižvelgdama į labdaros davėjo nurodymus.

Pasak P. G. Bindoko, šiuo metu „Catholic Medical Mission Board“ yra didžiausia labdaros vaistų tiekėja Lietuvos asmenis sveikatos priežiūros įstaigoms. Šiandien esant sunkioms ekonominėms sąlygoms, ši pagalba

ypač svarbi. Be jos būtų sunkiau suteikti visapusišką medicinos pagalbą mūsų sergantiems žmonėms.

Vizito metu svečiai aptarė tolesnio bendradarbiavimo galimybes, tęsiant ankščiau sekmingai vykdytą neurovystymosi terapijos mokymo programą bei medicinos seserų supažindinimą su specifinėmis, vakarų šalyse naudojamomis, ligonių slaugymo procedūromis. Svečiai aplankė Vilniaus, Kauno, Ariogalos ir Marijampolės ligoninėse, norėdami geriau planuoti tolesnę pagalbą bei patikrinti dovanotų vaistų panaudojimą. M. Maguire teigė: „Catholic Medical Mission Board“ Lietuvai siūnčia medicininę pagalbą nuo pirmųjų nepriklausomybės atstatymo dienų. Viliamės, kad mūsų dovanoti vaistai ir mūsų maldos, lydinčios visas siuntas, padės Lietuvos žmonėms sveikti ir stiprėti ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai“.

P. Maguire išvyko iš Lietuvos liepos 18 d. su vilnimi ir toliau teikti pagalbą Lietuvos žmonėms. Pasak M. Maguire, šiuo metu yra ruošiami vaistų siunta, kurios vertė maždaug 8 mln. litų. Ši siunta turėtų pasiekti Lietuvą artimiausią mėnesį.

Paruošė P. G. Bindokas

Liepos 18 d. Vilniuje Sveikatos apsaugos ministras (kairėje) Antanas Vinkus ir ministerijos Labdaros skirstymo ir kontrolės komisijos pirm. Paulius G. Bindokas (dešinėje) susitiko su Catholic Medical Mission Board atstovais Michael Maguire ir Rasa Razgaitiene.

Nuotr. Viktoro Kapočiaus

ŽMONĖS NORI GRAŽESNIO GYVENIMO

JAV lietuvis, 76 metų stomatologas implantologas Vladas Vaitkus Vilniuje vedė labdarinę dantų implantacijos seminarą šalies stomatologams ir vadovavo implantacijos operacijoms, kurios buvo atliktos Vilniaus stomatologijos klinikoje „Creatur“. Operacijoms pasirodė keturios moterys.

V. Vaitkus padovanojo Lietuvos stomatologams įrankių komplektą, kurių reikia atlikti implantaciją. Implantantai, kurių vieno kaina – apie 400 litų, pacientams taip pat nieko nekainavo. Seminarą surengė Vilniaus krašto stomatologų praktiku bendrija, vienijanti privačiai dirbančius stomatologus.

Lietuvoje pirmosios dantų implantacijos operacijos atliktos maždaug prieš dvyliką metų Kaune, tačiau šalyje jos nepaplitę. V. Vaitkus dviem Kauno stomatologams siūsdavo metodinę medžiagą, tačiau dantų implantaciją tuo metu buvo laikoma pavojinga sovietiniam žmogui, stomatologams buvo uždrausta apžiūrėti V. Vaitkaus pacientę, kuriai JAV buvo implantuotas dantis.

Pirmosios dantų implantacijos

operacijos buvo pradėtos 1942 metais Švedijoje. „Amerikonai gaudrūs – nuvažiuo ten, pasižiūrėję ir patys pradėjo operuoti“, – sakė V. Vaitkus, kuris yra vienas pirmųjų dantų implantacijos specialistų Amerikoje. JAV dantų implantacijos operacijos pradėtos 1967 metais.

Danties implantantas, paprastai pagamintas iš titano, žandikaulyje įsodinamas į prarastą danties vietą. Po operacijos gleivinėje styrančis titano strypelis protezuojamas ir tampa panašus į tikrą dantį.

Šiuo metu dantų implantacijos operacijos yra trijų tipų. „Pamokau stomatologus atlikti tik vieno tipo operacijas, nes kitos yra labai brangios. Lietuvoje jas pradėti dar anksti“, – sakė implantologas V. Vaitkus.

Vilniuje stomatologai atliko implantantų įsodinimo į kaulą operacijas. Žandikaulyje buvo padarytos įpjovos, į kurias specialistai įkalė implantantus. Vidutiniškai viena operacija truko daugiau nei valandą. „Į kaulą padaryta guolį implantantus galima įdėti, įkalėti arba įsukti – tai priklauso nuo jo rūšies. Jei žandikaulis yra sveikas, taikomas šis gydymo

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

MARIJAPOLIS NOREIKIŠKĖSE

Liepos 3-7 d. Noreikiškėse, Lietuvos žemės ūkio akademijos patalpose, vyko kasmet fokiolių judėjimo organizuojama stovykla – Marijapolis. Prieš Nepriklausomybės ir religijos laisvės atgavimą daugiausia Marcinonyse vykę Marijapoliai buvo pusiau slapsti ir ne-gausūs dalyvių. Pastaraisiais metais Valininkuose, Kaišiadoryse ir Noreikiškėse vykę Marijapoliai vieno po keletą šimtų dalyvių. Šiose stovyklose fokiolių judėjimo nariai ir bičiuliai stengiasi gyventi evangelinės meilės idealu. Fokiolių judėjimas taip pat vadinamas „Marijos kūrinium“ (Opus Mariae).

Siemotinio Marijapolio organizatorius maloniai nustebino gausus vaikų iki 14 metų skaičius – jų buvo apie 120. Viso dalyvavo daugiau negu 300 žmonių iš įvairių Lietuvos vietų ir keletas svečių iš užsienio. Marijapolio metu vyko konferencijos, Mišios, rožančiaus maldos, būdingi fokiolių judėjime pasidalydami Gyvenimo žodžiu (paprastai tai būna ištrauka iš to mėnesio liturginių

GYDYTOJŲ SĄJUNGOS STREIKAS ATIDEDAMAS

Liepos 22 d. po keturių mėnesių pagaliau baigėsi Vyriausybės ir Lietuvos gydytojų sąjungos Taikinimo komisijos derybos. Susitarta, kad skirstant biudžeto išlaidų lėšas bus užtikrintas sveikatos apsaugai reguliarus finansavimo lygis ne mažesnis procentu negu faktiškų biudžeto išlaidų procentas kiekvieną praėjusį mėnesį ir pagal galimybes bus grąžintos gydymo įstaigoms skolos iki šių metų pabaigos.

Tikslinant šių metų valstybės biudžetą nuo rugpjūčio 1 d., medikų atlyginimų vidurkis bus pakeltas iki biudžetinių įstaigų darbuotojų atlyginimo vidurkio (kuris dabar yra 25 proc. mažesnis).

Be Gydytojų sąjungos komisijos, ši derybų protokolą pasirašė sveikatos apsaugos, finansų, valdymo reformų ir savi-valdybių reikalų ministrai bei Vyriausybės patarėjas darbo ir socialiniais klausimais.

Pasirašius šį protokolą, Lietuvos Gydytojų sąjunga nutraukia medikų pasirodymą streikui. („Kauno diena“, 07.22)

būdas. Priešingu atveju naudojami antkauliniai implantantai – gydytojas atskiria gleivinę ir po ja ant kaulo pritvirtina implantantą“, – pasakojo V. Vaitkus.

Po operacijos pacientas, kaip teigė V. Vaitkus, didelio skausmo nejaučia, nes kauliniame audinyje nėra nervų galūnių. Vidutiniškai po trijų savaičių implantantas priauga prie kaulo, ir dantis protezuojami.

Žandikaulyje implantantų gali būti nuo vieno iki keleto ir tai, pasak V. Vaitkaus, jokių komplikacijų pacientui nesukelia.

Nauja aparatūra Jūrininkų ligoninėje Klaipėdoje. Klaipėdos žmonės superka ligoninėi reikalingas aparatus.

Nuotr. Pranas Štutienas

Sventojo Rašto skaitinių), pasidalydami patirtimi grupelėse. Jau antrus metus Lietuvos fokiolių rengiamuose Marijapoliuose vyksta teologijos seminariai, kuriuos kviečiami kunigai, klierikai ir teologijos studentai. Šiame seminare pranešimą „Jėzus brolyje“ skaitė teologijos magistrantė Ingrida Kazakevičiūtė. Mons. doc. Vytautas Sidaras kalbėjo apie krikščionių brolybę ekumeniniu požiūriu. Dr. Giuseppe Santanchè dalijosi patirtimi apie fokiolių judėjimą ir praktinį gyvenimą jo idealais.

Noreikiškių Marijapylyje buvo prisimintas svarbus viso pasaulio fokioliams įvykis. Birželio 21 d. Liubino katalikų universitete fokiolių judėjimo įkūrėjas Chiarai Lubich buvo suteiktas sociologijos garbės daktaro vardas. Šioje šventėje Liubline dalyvavo per 30 žmonių iš Lietuvos. Jie taip pat lankėsi netoli Varšuvos nesenai įkurtame fokiolių ugdymo centre.

Fokiolių judėjime dalyvauja privatus įžadas priėmęs pasaulietis vyras ir moterys (fokiolinai ir fokiolinės), gyvenantys vyrai ir moterys fokioluose (ital. focolare – židynys – red.); vedę fokiolinai, gyvenantys savo šeimose (jie susibūrę į „Naujųjų šeimų“ sąjūdį); jaunimas („Gen“); savanoriai ir fokolių dvasingumui artimi bičiuliai. Fokiolių judėjime dalyvauja ir kunigai, vienuolės ir vienuoliai. Maždaug 700 pasaulio vyskupų artimi fokolių dvasingumui ir dalyvauja kasmetiniuose susitikimuose.

Pasak fokiolių judėjime dalyvaujančią ses. Birutės Gutaitės beveik 50 Lietuvos seselių savo vienuolių charizmą derina su fokoliarais būdinga vienybės charizma. 10 seselių iš Lietuvos dalyvavo balandžio 15 d. Castelgandolfo vykusiam kongresui, kuriame buvo susirinkę 1,200 seselių vienuolių iš 60 šalių.

(„Bažnyčios žinios“, Nr. 13)

VILNIUJE STATOMA SALEZIEČIŲ BAŽNYČIA

Vilniuje, šiuolaikiniame Lazdynų rajone, pradėsima statyti Sventojo Jono Bosko bažnyčia, pasak Vilniaus arkivyskupo ekonomo pavaduotojas Dainius Juozėnas. Šią parapiją ad-

ministruoja Lietuvos salesiečiai, ir naujoji bažnyčia statoma salesiečių ordino lėšomis. Gauta aukų iš užsienio, statybą remia ir parapijiečiai.

1993 m. balandžio 18 d. šioje vietoje buvo pastatytas kryžius ir palaiminta statybų pradžia. Buvo pranešta, kad čia iškilis Sventojo Jono Bosko bažnyčia ir parapijos namai su nedideliu salesiečių vienuolynu.

Šių pastatų projekto autorius – architektas Vytautas Čekauskas, kaip patys yra prisipažinę, slapta viltį pastatyti čia maldos namus puoselėjo dar sovietmečiu, kai su kolegom projektavo naująjį Vilniaus mikrorajoną – Lazdynus. Pirmiausia prieš pusantūrą metų iškilo parapijos namai. Didžiojoje jų salėje – laikinojoje koplyčioje – vyksta pamaldos. Įrengtos ir kitos patalpos – parapijos bei salesiečių reikmėms. Tačiau bažnyčios statyba dėl lėšų stygiaus vis nusikeldavo tolesniam laikui.

(Elta, 08.01)

YPATINGAS DĖMESYS – MOTERIMS IR VARGŠAMS

Sventojo Sosto delegacijos vadovas 9-oje JT Prekybos ir vystymo konferencijoje, kuri gegužės pradžioje vyko Pietų Afrikos sostinėje Johannesburge, ragino ypatingą dėmesį skirti besivystančiose visuomenėse gyvenančių moterų ir vargšų poreikiams.

Kreipdamasis į konferencijos dalyvius, Popiežinės Teisingumo ir taikos tarybos sekretorius mons. Diarmuidas Martinas patarė, kad moters indėlis ir ekonominį ir socialinį vystymąsi esąs esminis. 198 pasaulio šalims atstovaujanti delegatų jis prašė darbo metu neužmiršti moterų ir vargšų interesų. „Neturtingai gyvenantiems žmonėms reikėtų padėti tapti aktyviais ir naiviais ekonomikos ir visuomenės nariais“, kalbėjo Vatikano delegacijos atstovas. Jis taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad išmokėti nepajamų užsienio skolų našta neproporcingai sunkiai sleigia pažėdžiamiausių visuomenės narių pečius.

Mons. D. Martinas, be kita ko, įspėjo vengti ekonominio vystymosi formų, pažeidžiančių žmonių teises. Jis taip pat akcentavo, kad geras rinkos funkcionalumas priklauso nuo etinio elgesio ir „tam tikrų etikos principų puoselėjimo politikos ir teisės srityse“. Konkurencija ir solidarumas neturėtų būti vienas su kitu priešiniai. „Mėginimai siekti ekonominio saugumo ir socialinio stabilumo izoliacionistinė politika yra iliuzija. Abipusiais ryšiais susisaisčiusiame pasaulyje ekonominė marginalizacija neišvengiamai lydi socialinę įtampą, o šis reiškinys nepripažįsta sienų“, sakė Vatikano atstovas.

(„Bažnyčios žinios“, Nr. 9)

tologai nesivargintų jas darydami ir nevargintų pacientų. Pasak jo, mokslininkai įrodyta, kad implantantai yra ilgaamžiai: „Pirmasis pacientas, kuriam įsodinau implantantą, buvo stomatologas, gerai valė dantis. Tuo metu jam buvo 49 metai, dabar – 76-eri. Implantantas jam tarnavo 29 metus ir dar tarnauja“. Jei žmogus po operacijos bendradarbiauja su gydytoju, tinkamai valo dantis, beprasidedančios komplikacijos laiku pastebimos ir pašalinamos.

„Įsodinau implantantą savo uošvei, kuriai tuomet buvo tiek metų, kiek dabar man. Dabar jai jau per devyndešimt, gyvena prieglaudėje, nebėgi tinkamai pasirūpinti burnos higiena, todėl implantantą teko išimti, – pasakojo 76 metų implantologas. – Paprastai žmogus, užmokėjęs pinigų už dantų protezus, juos valo geriau negu tikruosius dantis“.

„Lietuvos rytas“, 1996.04.30

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60639-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00. Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60639.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitatimai už gautas prenumeratas nesuminti. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitymo adreso, gavus iš jo mokėti, patvirtinti, iki kada yra užsimokėjus.

DRAUGO prenumeratorų mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šaltadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šaltadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.000	
Tik šaltadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausias redaktorius Danutė Biskocienė
Administracinis Ignas Budrys
Moderatorius kun. Viktoras Rimelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šaltadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šaltadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuodžiūra. Nesunaudoję straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos priklauso nuo trukmės, gavus prašymą kiti nora skelbti.

UŽ TIKYBOS MOKYMĄ BUS MOKAMAS ATLYGINIMAS

Lenkijos vyriausybė pagaliau patenkino šalies Katalikų Bažnyčios reikalavimus ir suteikė mokėti atlyginimus kunigams, dėjantiems tikybą valstybinėse mokyklose. Tačiau, kaip pareiškė ministro pirmininko pavaduotojas Miroslaw Pietrewicz, šis sprendimas, pasiektas bendru Bažnyčios ir valstybės komisijos susitarimu, įsigalios tik 1997 m. rugpjūčio mėnesį, nes Lenkijos švietimo sistema šiandien susiduria su „milžiniškais finansiniais sunkumais“.

Galutinį Bažnyčios ir valstybės susitarimą dėl atlyginimų kunigams parengs Švietimo ministerija.

1994 m. spalio mėnesį Lenkijos valstybinėse mokyklose tikybą dėstė beveik 40,000 Bažnyčios paskirtų katechetų, iš kurių 20,000 sudarė vienuolių nariai.

Sveikindamas šį vyriausybės žingsnį, Lenkijos Vyskupų konferencijos generalinis sekretorius vyskupas Tadeusz Pieronek sakė, jog jis žmonių „neabejotiną pažangą santykių tarp Bažnyčios ir valstybės srityje“.

(„Bažnyčios žinios“, Nr. 13)

DR. A. S. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS

3000 W. 95 St. Tel. (708) 422-6161

Valandos pagal susitarimą
Pirmą 3v.p.p. 7v.v. antrą 12:30-3v.p.p.
trečią uždaryta, ketv. 1-3v.p.p.
penkt. ir šešt. 9v.v. - 12v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-0000 arba (312) 408-4441

DR. K. A. JUCAS

ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS IR ŽAIZDAS IR
ISSIPLIETUSIAS KOUJ VENAS

KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS

Dantų Gydytoja

3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 478-2112

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 896-9191

Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, D.D., P.C.

4647 W. 163 St., Oak Lawn, IL

Pirmas apyt. su Northwestern-un-to
diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už
preinamą kainą. Pacientai priimami
absoluciai punktualiai. Sušaukiami
(kalbėti angliskai) tel. 708-422-8399

SURENDER LAL, M.D.

Specialybė – Vidaus ligos

7722 S. Kedzie, Chicago, IL 60652
Tel. 312-434-2123

Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (312) 471-3399

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60652

SUNG L. CHOU, M.D.

Vidaus ligos, skrupuliuojama

HOLY CROSS

PHYSICIANS PAVILION

3 N. South, East Suites

Lithuanian Plaza Ct.

at California Ave.

Chicago, IL 60629

(312)-471-8142

Kalbame lietuviškai

+++++

HOLY CROSS FAMILY

MEDICAL CENTER

740 W. 31st St.

Chicago, IL 60616,

(312)-225-0885

+++++

RIMKAS NEMICKAS, M.D.

Sirdies ir kraujagyslių ligos

Valandos pagal susitarimą

LINAS A. SNYRYS, M.D.

Oftalmologas/Akių Chirurgas

9335 S. Ridgeland Ave.

Chicago Ridge, IL 60415

708-439-0822

4140 W. 95th St.

Chicago, IL 60639

312-735-7700

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

9885 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL

1 mylė į vakarus nuo Harlem Ave.

Tel. (708) 896-4888

Valandos pagal susitarimą

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

166 E. Superior, Suite 402

Lietuvos Vidaukų karių pirmojo pulko kariai Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje, Kaune.
Nuotr. Prano Abelkio

VYTAUTAS VEBELIŪNAS JAU KALĖJIME

Po ketverių metų, septynių mėnesių ir 13 dienų nuo Vytauto Vebeliūno apkaltinimo nusižengimo 44 atvejais federaliniams įstatymams, 1996 m. liepos 29 dieną, 12 valandą vidurdienį, jam buvo atidaryti federalinio kalėjimo vartai ir prasidėjo priteistos bausmės atlikimo laikas. Bylai esant Federalinio teismo priklausomybėje, kaltinamasis arogantiškai erzino prokurorą ir teisėją, nuolat reikalaujamas atkreipti jų dėmesį ir svarstyti įvairius įstatymų išsireiškimus ar sąvokas, dažnai nieko bendro neturinčias su byla. Teismo sprendimo paskelbimo metu, kantri, bet griežta teisėja Carol B. Amon, laukdama jo paskutinio pareiškimo ar apgailestavimo ženklo, kodėl jis atliko tokį skaičių nusikaltimų, bet nesulaukusi, byla užbaigė rūstiu pareiškimu: „another crime of arrogance“ (kitas išdidumo nusikaltimas).

1992 m. gruodžio 18 d. JAV Federalinė prokuratura apkaltino V. Vebeliūną, 44 kartus nusižengusį kriminaliniams įstatymams. Bylą parengti ir teisme įi kaltinti paskyrė jauną prokurorą padėjėją Robert Stolz. Bylą svarstyti JAV Aukščiausio teismo rytinės apygardos administracinis teisėjas paskyrė, patyrimo turinčią komplikuo- tų bylų svarstyme, teisėją Carol B. Amon.

• 1975 m. lapkričio 13 d. Pasaulinė sveikatos organizacija paskelbė, kad pirmą kartą žmonijos istorijoje Azijos žemynė išnaikinta raupų liga.

• 1979 m. gruodžio 27 d. Sovietų Sąjunga užpuolė Afganistaną.

UŽUOMINOS APIE IŠNYKUSIĄ PADERMĘ

VYTAUTAS VOLERTAS

27

— Mama paruoštą gerą vakarienę, — sviedė mintį Aldona Tamulionienė.

— Pažiūrėkime! — ryžausi ir nusukubėjau prie vandens. Antelės artėjo ir artėjo, tačiau kranto nepasiekė. Kai buvo jau visi netoli, sustojo ir vietoje vartėsi. Nusimoviau batus ir briaudį į vandenį. O Tamulionienė su mano žmona šaukė:

— Kur tavo protas?! Sušalsi!

Aš briaudą. Štai jau iki kelių vandenį, jau mirksta palto skvernai, rodosi, pasieksiu, jei dar milimetrelį tolyn nužengsiu, bet tie paukščiai tarsi atgyja ir traukiasi nuo mano ištiestos rankos. Jau virš kelių, jau vanduo iki pusės šlaunų. Sugriebiau vieną, o kitas, regis, jau jau siekiu pirštų galais, jau, jau... Bet nepasiekiau. Tada kažkas šlumsit, šlumsit šalia manęs. Žiūriu — Robertas! o nuo kranto šaukia moterys:

— Pabliūdote, sau galo ieškote!

Tamulionis, už mane gerokai aukštesnis, taip pat iki liemens šlapias, išgriebė likusias dvi anteles. Moterims burleniant, du šlapiakelniai skubiai leidomės į Kempnę, nes vakarop jau pradėjo atšalti ir taip šaltas buvęs oras.

Aldona sakė teisybę: antelės atidavėme jos motinai, p. Repšienei, stambiai Lietuvos ūkininkei, kurios vyras kažkada buvo Lietuvos Seimo narys. Kol su Robertu pasikeitė kelnes (turtingų mūsų būta, po dvejais turėjome!), kol išsidžiovinome kojas ir išklaušėme žmonių prasto seminario apie tokiu oru braidžiojimų po ežerus pavojingumą, vargdienės antelės, praradusios plunksnas, kentėjusios verdantį vandenį, garavo ant stalo. Nužygiavome su žmona į Tamulionių rezidenciją, įsispraudėme, įsigrūdome į šiaip taip ir šešiese (p. Repšienė, Tamulioniai, mudu ir visai jauna Tamulionių dukrelė) panaikiname visas žymes, kad dar tą pačią dieną ore krykštavo ir ežerėly užžiojo nekalti paukščiai. Liūtai žiauriai pjauna laukinius gyvulius, vilkai be gailestio žudo stirnas, žmogus naikina viską ir neklausia, kas yra kaltas. Žmogui visko reikia ir nieko neužtenka.

Sekantį rytą, nei sirgęs, nei negalavęs, išvažiuavau į nežinomą Liaufą. Rūpinausi, kaip grįžęs su žmona susikalbėsiu, jei ten iš tikrųjų turėsiu lietuviškai pamiršti.

Liaufos mokykloje juokams stigo laiko ir vietos. Kaip bus vietos... Kambarį, kuriame gyvenome, stovėjo ilgas stalas ir triaukštės lovos. Susigrūdėme didelis. Niekam ten vietos nebuvo like, nei juokeliai netilpo. O laikas? Štai kokia jo istorija: keltis, apsiirengti, į valgyklą; į klasę, į valgyklą; į klasę, gulti. Mokyklos direktorė, graži moteris, gal 40-43 metų amžiaus, naudojo kareivišką drausmingumą. Du trečdalius lankytojų sudarė ukrai-

nistų bei teismo nuostatais, ji turėtų nuteistą iš teismo salės neišleisti, bet atiduoti JAV maršalui ir pasiųsti į kalėjimą. Tačiau, turėdama mintyje besitartinantį savaitgalį, ji leidžia jam eiti namo į šeimą ir pirmą dieną, liepos 29 dieną, vidurdienį, prisistatyti maršalo įstaigoje. Tai ištarusi, trenkė mediniu kūjeliu į ažuolinį stalą ir taip užbaigė, ketverius metus besitęsusią, V. Vebeliūno kriminalinio nusikaltimo bylą. Trinkelėjimo akimirkoje byla perėjo iš teismo priklausomybės kalėjimų administracijos žinion, kuri federaliniuose nusikaltimuose yra tvarkoma specialios „U.S. Marshal“ įstaigos, kontroliuojama laisvas vietas federaliniuose kalėjimuose, skirtose nusikaltėliams į atitinkamas grupes ir nusprendžia, kuriame kalėjime nusikaltėlis atliks bausmę. V. Vebeliūnas prisistatė laiku ir ligi jis bus pervežtas į numatytą kalėjimą, laikinai patalpintas viename kalėjime, Brooklyne.

Vebeliūną pasiuntus į kalėjimą, praėityje jo pradėti veiklos reikalai neužsibaigė. Federaliniame bankroto teisme lygia greičiai tebeina, 1993 m. pradėta, „Litas International, Inc.“ bankroto byla. Ši procesą prekybininkai ir bankininkai vadina „Jewish bath“. Jis nori ne tik pats švariai „nusimaudyti“, tuo pačiu nuplauti nešvarumus nuo 30-ties jo fiktyviai sukurtų „firmų“, kurias jis vadino „Litas Group“, o apie kurio veikimą, pinigų įmokėdami, asmenys neturėjo mažiausio supratimo. Tai jo sukurtas pavadinimas, forma ir priemonė išviloti pinigus. Šiam procesui atstovauja jo trys sūnūs, žmona

Vanda ir Monika Setikas.

Federaliniame teisme, Civiliniame skyriuje yra „Kasos“ byla, kurią svarstyti pavesta tai pačiai teisėjai Carol B. Amon. Ši byla turėjo užleisti pirmenybę turinčiai kriminalinei bylai. Ją išklė taupomąsias įstaigas administruojanti federalinė įstaiga, uždariusi „Kasos“ veiklą. Toje byloje atsakingais asmenimis yra išvardinti visi buvusieji direktoriai ir atsakingi tarnautojai. Už jos yra visuotinė — bendra (class) byla, reikalaujanti iš „Kasos“ valdžiusios administracijos išieškoti revizorių rastus trūkumus, kurių suma siekia apie 25 milijonų dolerių ir dar nemažą pabaudos sumą. Toliau eina apie 10 bankų, turinčių teismo sprendimus. Jų tarpe yra „Dan - Norsk“, Danijos - Norvegijos bankas; suma — per 20 milijonų dolerių. Bankas buvo apsiėmęs finansuoti plačiai reklamuojamą laivų statybą.

Bylos eigą artimai stebėjo dienraščio „New York Newsday“ korespondentas, paryškindami, kad V. Vebeliūnas yra lietuvis, o aprašymuose vartojo žodžius: plėšimas, vagystė, žulikyštė, dokumentų klastojimas ir kitus. Tame dienraštyje turėjo progos plačiai pasireikšti ir du artimi V. Vebeliūno bendradarbiai, jo ekonominių idėjų rėmėjai ir planų vykdytojai, dabar virte „nuskriaustais“. Jie vaizdžiai ir žodingai nusakė jiems padarytas skriaudas ir materialius „nuostolius“. Teismo sprendimo metu advokatai visą atkomybę vertė „Kasos“ direktoriams, nes jie sutiko ir pritarė V. Vebeliūno vadovavimo metodams.

Jonas P. Lenkaitis

BOLŠEVIKINIO TERORO AUKŲ PAMINKLO PROJEKTŲ PRISTATYMAS

Š.m. sausio mėn. vyriausybė priėmė nutarimą rengti toki konkursą (jį paskelbė Vilniaus valdyba kartu su Lietuvos architektų sąjunga). Idėjų įgyvendinti pradėta kovo mėn., tada buvo paskelbtas konkursas. Liepos mėn. Vilniaus savivaldybės rūmų antro aukšto salėje buvo išstatyta visuomenės vertinimui 9 projektai (maketai ir planai), kurių kiekvienas turėjo savo šifra-devizą.

Liepos 23 d. įvyko oficialus projektų pristatymas visuomenei. Salė sunkiai talpino susirinkusius, kuriuos pasveikino Vilniaus meras Alis Vidūnas. Netruko spaudos, radijo ir televizijos atstovų. Projektus recenzavo architektas A. Karalius, skulptorius M. Šnipas ir paminklosaugininkas G. Rutkauskas.

Jie kritiškai įvertino daugumą projektų, pažymėdami jų pretenzinguumą, šaltumą, polinkį į gigantizmą, nepakankamą

originalumą, stilių samplaiką. Originaliausių ir šilčiausių pripažintais požeminiu mauzoliejaus projektas. Mauzoliejaus gaudyklas (4 m aukščio) su tarsi įspaustais į jį dryžiais — langais, pro kuriuos iš mauzoliejaus sklinda paslaptinga šviesa, bylojanti apie nekaltų aukų ir kovotojų už laisvę dvasinį nemarumą. Į požeminių mauzoliejaus vedą ilgą laiptuotą įėjimą, tarsi pakopos iš būties į nebūtį, virš paties įėjimo pavaizduotas dvi sumertos rankos. Mauzoliejaus viduje — koptylėlė, skirta Mišioms už žuvusiuosius aukoti, kolombariumas — vieta specialioms karstams su palaikais (palaikų išaugojimas specialiuose karstuose, kad galima būtų toliau juos tyrinėti ir tikslaus identifikavimo atveju grąžinti giminiams — visų projektų buvo būtina sąlyga).

Šių idėjų autorių, apie tokių sprendimų rašęs anksčiau spaudoje, išsakė susirinkusiems ir

niečiai; tada po mažas saujėles lietuvių, lenkų, latvių. Kitokių, rodosi, nebuvo. Keliamą 6 val., visą dieną susikalbama (arba susirodoma, kur stigo kalbos) angliškai, 22 val. kambariuose giesima elektra ir užgriuva tobula tyla. Maistas — dypukiškias. Niekas nemirė badu ir niekas priest valgyklos durų mandagiai kalbėdamas nestoviniavo. Visi veržėsi vidun, kad nuramintų skilvio verksumą.

Tik šitokioje tvarkoje per tris mėnesius buvo galima gerokai pramokti kalbos. „Vyskupo dukte“ savo pareigas atlikinėjo pasigėrėtinai.

22 val. turėjo užgulti tyla. Bet išimčių pasitaikydavo net „vyskupo dukters“ globoje. Vieną naktį mūsų kambariye įvyko politinė konferencija. Kažkoks ukrainietis tyliuokais gyresis savo tautos galybę. Kalbėjo vokiškai — baisi nuodėmė! — nes iki pasigyrimo angliškai dar nebuvo prikoję. Trečiame lovų aukšte gulėjęs latvis neiškentė:

— Kokia tauta, jei niekad savo valstybės neturėjote? Po šios neapgalvotos pastabos tarp ukrainiečio ir latvio išsivystė truputį geresnis dialogas:

— Kaip neturėjote? O keturioliktame šimtame?

— Tai buvo ne Ukraina. Tai buvo Lietuva.

— Tai buvo mūsų istorijos gražiausias laikotarpis!

— Lietuviai jus okupavę valdė.

— Jokios okupacijos! Valdėmės patys, lietuviai mums tik padėjo. Ne taip buvo, kaip lenkų užimtoje Ukrainos dalyje. Lenkija spaudė, išnaudojo, mokyklų ne-leido!

Klausiausi ir tylėjau. Virš manęs gulėjo iš kažku-

Danutė Bindokienė

Rūgščios vynuogės

Praėjusio šeštadienio (rugpjūčio 10 d.) Rusijos Dūmos sesijoje buvo dar kartą iscenizuota žinomoji pasakėčia apie lapę ir vynuoges. Šioje pasakėčioje, po ilgų ir bergždžių pastangų pasiekti aukštai kabančias vynuogių kekes, lapę pareiškusi, kad vynuogės tikriausiai per rūgščios, neverta dėl jų sielotis... Kaip žinome, Rusijos Dūmos dauguma po pernai metų gale vykusiu rinkimų sudaro komunistų partiją. Pradžioje ji jau tiek stipri, kad bandė praveisti savo kandidatą Ziuganovą prezidento rinkimuose, tačiau jam nepavyko laimėti. Prezidentui Jelcinui ministru pirmu ninku paskyrus Viktorą Černomyrdin, Dūma nuolat ieškė savo nepasitenkinimą, ypač dėl jo ekonominių reformų programos ir nesibaigiančio karo Čėčenijoje.

Šeštadienio sesijoje Dūma visus tuos priekaištus bei kaltinimus Černomyrdinui dar kartą pakartojo. Puolimai buvo itin aštrūs. Tačiau balsavimų metu po visos tos piktos retorikos Černomyrdinas buvo patvirtintas stebinančiai didele balsų persvara: už balsavo 314, prieš 85, nors jo patvirtinimui būtų užtekę 216 balsų.

Kodėl toks skirtumas tarp prieštaraujančių kalbų ir balsavimo? Galima spėti, kad Dūmos nariai balsavo už Černomyrdiną, gelbėdami savo kailį. Pagal Rusijos konstituciją, prezidentas turi teisę Dūmą paleisti ir paskelbti naujus rinkimus, jeigu Žemesnieji parlamento rūmai nesutinka patvirtinti ministro pirmininko. Antra vertus, buvo prisibijota, kad Jelcinas nepasirinktų dar liberalesnių pažiūrų premjero, jeigu bus atmetas dabartinis. Šiaip ar taip, Rusijoje nelabai tikima, kad Jelcinas, kurio sveikata gerokai pašlijusi, užbaigs savo antrąją kadenciją Kremljuje. Kadangi Černomyrdinas (54 m. amžiaus) turėsias perimti valstybės vairą, yra naudinga su juo palaikyti bent apytikriai gerus santykius.

Černomyrdinas išreiškė padėją balsavusiems už jo patvirtinimą, pridedamas visus „maloniai nustebinti“ naujai paruošta krašto ekonomijos programa. O dėl karo Čėčenijoje... Atrodo, kad buvo lengviau jį pradėti, negu užbaigti. Kai Rusija tikėjosi, kad pagaliau

Vilniaus miesto televizijos katalo telekorespondentei savo pritarimą šiam projektui.

Liepos 25 d. projektas Vilniaus savivaldybės komisijos buvo įvertintas, kaip geriausias. Jį sukūrusi kūrybinė grupė — skulptoriai Gediminas Kara-

čėčėnai parklupdyti, staiga rugpjūčio 2 d. Grozne vel suliepsnojo kovos tarp laisvės gynėjų ir okupacines rusų kariuomenės. Paliubų sutartis, pasirašyta prieš pat Rusijos prezidento rinkimus, tetruko, iki Jelcinas užsitikrino balsų persvarą. Vos porai dienų praėjus po rinkimų, rusai vėl pradėjo puolimus, o čėčėnai atsilygino tuo pačiu.

Per 20 mėnesių nuo karo pradžios žuvo daugiau kaip 40.000 čėčėnų, daugiausia civilių gyventojų. Maskva nei karto nepadarė gailestio dėl pralieto čėčėnų kraujo, bet praėjusį šeštadienį Jelcinas paskelbė gedulo dieną, kad būtų pagerbti šiose atsinaujinusiose kautynėse žuvę rusai kariai. Minutės susikaupimu jie buvo prisiminti ir Dūmos sesijoje. Ta pačia dieną prezidentas paskyrė savo naująjį Krašto saugumo ministrą gen. Aleksandra Lebed Čėčenijos karo reikalams, pabrėždamas, kad gen. Lebed atstovaus jam asmeniškai ir galės imtis visų įmanomų priemonių karą užbaigti.

Bet vargiai ir gen. Lebed, pasižymėjęs griežta retorika ir isitikinęs savo svarbumu, istengs sugniuždyti laisvės troškimą Čėčenijoje, kurios gyventojai nuolat prisiekia, kad kol gyvas bus bent vienas čėčėnas, kova nepalauks. Be abejones, dabartinė laisvės gynėjų ofensyva Grozne ir kitose vietovėse yra nemalonus akibrokštas Jelcinui bei jo vyriausybei, nes visas pasaulis mato, ko verti Kremliaus pažadai bei sutartys. Deja, Amerikos spauda dar vis Čėčeniją vadina atskalūne, nepaklusnia Rusijos provincija, dėl nesuprantamų priežasčių norinčia nuo jos atsiskirti.

Kol Vakarai neįsitikins, kad tai visiškai atskira valstybė, turinti teisę pati savo likimą sverti ir laisvai, nepriklausomai gyventi, tol Rusija vartos kruviną smurtą ja „sudrausminti“. Žinoma, Rusijai čia galbūt mažiau rūpi „vieningos valstybės“ ideologija, kaip šios Kaukazo šalies gausūs naftos šaltiniai. Tą gali suprasti ir Amerika, kuri Persų įlankos konflikto metu gelbėjo ne tiek pavergtą Kuveitą, kiek naftos šaltinius, o dabar rizikuoja savo žmonių gyvybe bei saugumu Saudi Arabijoje dėl tos pačios priežasties. Kaip gali puodas šaipytis, kad katilas juodas?

lius, Gytenis Umbrasas, architektai Vytautas Čekanauskas, Algirdas Umbrasas, Lina Masliukienė — bus apdovanoti 5.000 litų premija ir realizuos savo projektą. Realizavimui paskirta 15 mln. litų.

Algimantas Lelesius

rios lietuvių stovyklos jaunuolis Duda, malonus, rimtas, tik baigęs gimnaziją. Ir jis tylėjo. Tylėjo mūsų kambarį laikėsi trys lenkai — du gydytojai ir vienas vaistininkas. O ukrainietis kėlė balsą:

— Gerai, kad juos vokiečiai sutvarkė! Kai atsisaus Europa, mes Lenkiją tvarkysime. Užgrobė dalį Ukrainos, dalį Lietuvos ir manė, kad viskas tuo baigsis. Ne, nesibaigs!

Susikūmščiavome su Dūda per jo lovos dugną, vos laikėmes ukrainiečių neploję, bet kentėme. Kente ir lenkai. O prakalbininkas įsikarščiavo, šoko nuo antro lovos aukšto žemyn, uždegė elektrą ir, atsistojęs prie ilgo stalo, uždengto baltu popieriumi, sušuko:

— Ateikite!

Subėgome visi, išskyrus lenkus. Ukrainiečių politikas, ant balto popieriaus, dengusio stalo, nupiešęs Baltijos šalių, Lenkijos ir Ukrainos žemėlapi, pradėjo parceliuoti Lenkiją: ši dalis Ukrainai, ši dalis Lietuvai, o lenkams užtekis mažo kampelio! Pritare visi, tik latvis buvo neutralus. O lenkai, guoliuose savo galvas užsidėję, gal verkė dėl tėvynės kančių, gal prisiekdinėjo pamokslininkui atkeršyti. Tada pamaciau, kad ukrainiečiai lenkų dar labiau nemego kaip lietuviai, kad Lietuvos viduramžių istoriją jie smulkiau žinojo už mus. Iš viso, ten besimokiusi lietuvių saujėle buvo laikoma pagarboje, tarsi stovėtume aukščiau už kitus. Tai patį jausmą patyriau gerokai vėliau, kai su ukrainiečiais JAV teko kartu išsitarinėti prieš SSSR ir bolševizmą.

(Bus daugiau)

VISAD GYVA IR LABAI REIKALINGA

Reikėjo labai gražaus, šilto ir sauleto sekmadienio, kad ilgąmetę Šv. Kazimiero parapiją Gary mieste (Indiana), švenčianti 80 metų sukaktį, susilauktų tokio gražaus, išpūdingo, istorinės vertės minėjimo, kurį suruošė Amerikos kariai, remiami Pentagonu.

Jei Šv. Kazimiero parapija, įkurta 1916 metais, mini 80 metų sukaktį, tai jos miestas, išaugęs iš 1906 m. čia įkurto pieno fabriko, bei cemento pramonės, mini 90 metų sukaktį. Pagrindinio pieno fabriko direktorius buvo E. H. Gary, tad ir įkurtas miestelis, dabar turintis per 200 000 gyventojų, gavo Gary vardą.

Isteigus naują fabriką, daug lietuvių atsikėlė iš Pittsburgho ir kitų vietovių. Jų skaičius greitai augo, kūrėsi įvairios organizacijos. „Tėvynės“ laikraštis rašė, kad čia uždarbiai didesni, darbo sąlygos geresnės nei anglių kasyklose. Vienas kitam padedami. Gary įsikūrė gan didelis burių lietuvių ir 1916 metais gegužės mėn. buvo įsteigta Šv. Kazimiero parapija, o už dvejų metų pastatyta laikina bažnyčia ir klebonija. Vis didėjančių lietuvių skaičiui, 1927 m. pastatyta dabartinė bažnyčia, o 1928 m., pertvarkius senąją bažnyčią, įsteigta pradžios mokykla, kuriai vadovavo Šv. Kazimiero sesers vienuošė.

Po Antrojo pasaulinio karo ir Gary atvyko gana didelis burių naujai atvykusių ir visuomeninis bei kultūrinis gyvenimas parvygo. Šv. Kazimiero parapija susilaukė naujų narių iš vietinių gyventojų bei kaimyninių vietovių. Padidėjo mokinių skaičius parapijos mokykloje. Naujai atvykusių kūrėjų paseti katalikiškos dvasios, lietuviškos veiklos grūdai davė gražų derlių, gyvenimas klestėjo, žydėjo.

Toks gražus, turiningas ir prasmingas lietuvių gyvenimas išsilaikė per pirmą parapijos penkiasdešimtmetį, lyg nebūtą padangėje plieno fabriko kaminų sukurtų tamsių debesų. Visus gaubė lyg pasakose sukurtas šviesos ir skaidrus savas lietuviškas debesėlis, tartum nuo žydriųjų Lietuvos ežerų atplaukęs.

Tuo laiku emė griūti milžinai kamieniai, geso ju karštos krosnys. Kūrėsi nauji fabrikai, kitose vietovėse. Sklaidėsi ir gyventojai. Kas keliavo – iške-

liavo, vieni arčiau, kiti toliau, bet visi išsinešė lyg gyvą priešaiką, giliai širdyje paslėptą, meilę ir prisirišimą Šv. Kazimiero parapijai. Jų ausyse skambėjo naujai atvykusio lietuvių paskleistas balsas, pirmųjų žingsnių garsas ir šūkių apvainikuoti žodžiai: „Visad gyva ir labai reikalinga“.

Cia augusi ir užaugusi, jaunoji karta išsisklaidė savo keliais, bet iš Šv. Kazimiero parapijos sąrašų savo pavardės neišbraukė ir ne tik dvasinius ryšius palaikė, bet ir sekmadieniais apsilanko, ogi jau įvairių švenčių proga jų čia pilna. O kur matyta, ar girdėta, kai pritrūko vaikų liuanistinė mokykla, vedamai seselės kazimierietės Janinos Galubickytės ir mokytojos Jono Kavaliūno, buvo įkurta suaugusiųjų liuanistinė mokykla jaunimui ir amžiumi vyresniems. Kai kas tobulino lietuvių kalbą, kai kas mokėsi, nes tėvai neišmokė, ar vyrai – žmonos, žmona – vyrai.

Kai nuogaustojam ir verkšlenam, kad užsidaro organizacijų skyriai bei įvairūs klubai, mažėja liuanistinių mokyklų mokinių skaičius, kas gi kitas galėjo pasizymėti, jei ne Šv. Kazimiero parapijos augintiniai, dabar ūsoti ar barzdoti, atgaivinę liuanistinę mokyklą. Kam kitam taip garsiai sveikinami šaukė, kai tautinių šokių šventėje žygiavo tos mokyklos šokėjai – „Tegyvuoja Indiana!“.

„Valio Indianai!“

Šv. Kazimiero lietuviška parapija Gary, Indiana, yra išlikusi vienintelė visoje valstijoje. Tad ir jos teritorinis plotas labai didelis, su šakomis Illinois ir Michigan valstijose, su garsiu šūkiu: „Visad gyva, labai reikalinga“.

Nuostabus buvo sekmadienis, istorinis visų lietuviškų parapijų, kai Amerikos kariai, globojami Pentagono, suruošė Šv. Kazimiero bažnyčioje šv. Mišias, aukojamas už šios parapijos žuvusius lietuvių kilmės karius ir visus karius, taip pat už visus lietuvius žuvusius dėl Lietuvos laisvės, per Pirmąjį ir Antrąjį pasaulinį karą bei po jo, kovojant tiek reguliariojo kariuomenėje, tiek partizanų eilėse, taip pat sukilimo metu. Jų skaičius su datomis ir, kiek buvo galima gana kruopščiai surinkti vadovų pavardes, visa ta istorinė medžiaga perduota

Dalis Lietuvos Montessori auklėtojų, lankiusių 1996 m. kursą. Iš dešinės (priekyje): Virginija Mačiukienė, Ona Gasparkienė, Marytė Kucinienė ir kt.

Amerikos Pentagonui. Specialiai paruoštame leidinyje surašytos iškilinės dalyvavusių pavardės dalinių, organizacijų pavadinimai.

Ši iškilminga žuvusių karių pagerbimą organizavo JAV karo kapelionas kun. pulk. Leonard J. Lukaszewski. Be Amerikos karių, veteranų, ir invalių karių atstovų, dalyvavo Čikagos Dariaus-Girėno posto ir Gary Vytauto Didžiojo posto legionieriai, lietuviai kariai ramovėnai, lietuviai šauliai, taip pat jūros šauliai. Eisenos priekyje – Vietnamo karo veteranas viršila Charles Romanas, baigęs East Chicago lietuvių parapijinę mokyklą, apdovanotas Purple Heart medaliu, nešė skulptoriaus Jurgio Daugvilos padarytą išpūdingą triptiką – „Kristaus nukryžijimas“.

Vietnamo karo dalyviai invalidai tą triptiką padovanojo Šv. Kazimiero parapijos klebonui prel. dr. Ignui Urbonui, minint šios parapijos 80 metų sukaktį, pagerbiant žuvusius lietuvių karius.

Šv. Mišias aukėjo prel. dr. Ignas Urbonas, išpūdingą, gražų pamokslą pasakė JAV armijos kapelionas pulk. Leonard J. Lukaszewski, Šv. Rašto skaitinius atliko Richard Varella, Mišioms tarnavo Gintaras Pečiulis, Natalia Valeikaitė, Brian Farler, Steven Pena. Vargonais grojo Barbara Balt. Jos vedamas bažnytinis choras skambėjo nuostabiai maldinga dvasia. Giesmių garsais mintimis kalbėjoms su šventaisiais, skulptūrose bei vitražuose įamžintais ir 70-čio minėjimą žengiančius, amžinojo sargyboje esančius, kad kartu galėtume sakyti Šv. Kazimiero parapijai: „Visad gyva ir labai reikalinga“.

Tokiais žodžiais sveikiname ir parapijos kleboną prel. dr. Igną Urboną, liuanistinės mokyklos mokytoją seselę kazimierietę Janiną Galubickytę.

Vytautas Kasniūnas

JAUNOSIOS ŠOKĖJOS SĖKMĖ

Liepos 23 d. vakare Bulgarijoje, Varnos vasaros amfiteatre, buvo apdovanota septyniolikmetė Asta Bazevičiūtė. Ji laimėjo trečiąją vietą jaunuolių grupėje (15-19 metų). Baigiamajame konkurso koncerte lietuvaite šoko variaciją iš baletu „Pachita“. Varnos festivalis yra seniausias tokio pobūdžio renginys pasaulyje. 1964 metais nuo jo prasidėjo tarptautinių konkursų tradicija. 1988 metais bronzą šio konkurso vyresniųjų grupėje laimėjo Jolanta Valeikaitė. Jaunoji šokėja Asta Bazevičiūtė mokosi Minsko choreografijos mokykloje, ten, pasak šokėjos mamos, yra stipresnės baletu mokyklos tradicijos. Asta Bazevičiūtė atlieka solinius vaidmenis Didžiojo Baltarusijos baletu spektakliuose.

DĖKOJAME UŽ VISKĄ

— Jūs — pradžia tos galybės, kur vardą; dėkingos Tėvynės tarp gražiausių vardu įrašys.

Šiais žodžiais kreipiamės mes, pirmosios Lietuvos montesorininkės-diplomantės į Amerikos montesorininkes.

Praėjo vos ne dešimtmetis, kai į Lietuvą iš už vandenyno grįžo montesoriniai žiburėliai. Jūs savo širdyse atvežė amerikietiškas montesorininkes, nepamiršusios nei savo tėvynės, nei gimtosios kalbos. Gerumas, dvasinumas, meilė negalėjo nerasti atgarsio tik ką atgimusioje Lietuvoje. M. Kucinienė, D. Petrutytė, S. Vaišvilienė sėjo tą nuostabią sėklą, važinėdamos po Lietuvą. O mes, visą gyvenimą troškusios dvasinės laisvės vaikams ir sau, pradėjome tuos žiburelius puoselėti. Klausėmės seminarų, sėmėmės žinių ir dirbome, dirbome. Lietuva pavargusi ir pilna nesutarimų, todėl pagalbos sulaukėme tik iš tų. Tik jiems be galo rūpi jų vaikų likimas ir ateitis, tik jiems labai svarbu, kaip, kokie žmonės auklėja jų vaikus, kaip ir kiek paruošti vaikai išeis į gyvenimą. O juk visas M. Montessori auklėjimas skirtas padėti vaikui, jo sielai, jo gyvenimui.

Šiuo metu Lietuvoje veikia per 100 montesorinių klasių darželiuose ir 9 pradinės klasės. Prisimenu 1993 m. po S. Vaišvilienės vėsto seminaro Kaune, buvo atskleista ko auklėtojos pageidautų ateityje. Dauguma pageidavo ilgalaikių kursų, kurių metu būtų galima daug giliau studijuoti M. Montessori filosofiją, atradimus, principus, idėjas. 1994 m. S. Vaišvilienė su Montessori centro direktore V. Gasparkaitė paskelbė žinią apie tokių kursų pradžią. Buvo tikėtasi dirbti su 20-čia auklėtojų, o susirinko per 50, ir toks

skaičius dalyvavo visus trejus metus. Tiek stiprus buvo troškimas dirbti kitaip — auklėti dvasiškai laisvą žmogų. Suvažiavo patios savanoriškai, be siuntimų, be raginimų.

Trejų metų laikotarpyje kursoje įvairią dalykinę medžiagą be aukščiausio minėtų dėstė N. Cijūnienė, K. Schaefer, M. Meacham, V. Gasparkaitė, O. Gasparkienė, V. Mačiulienė. 1994-95-96 metų vasarą į Vilniaus montesorinį centrą iš visos Lietuvos suvažiavo auklėtojos 2-3 savaitėm ir per ištais dienas klausė paskaitų, praktikavosi medžiaga ir rašė, rašė. Visą kursų organizacinį darbą čia dirbo S. Vaišvilienė, Lietuvoje — V. Gasparkaitė su savo auklėtojomis. Klaususios kursą turėjom atlikti begalę darbų, nes kurso programa atitinka Montessori mokytojų ruošimui Amerikoje. Tikimės, kad mūsų kolegės montesorininkės Amerikoje padės išrūpinti ir Amerikos diplomus.

1996 metų kurso metu buvo suorganizuota konferencija „Pašnekesys po liepą“, padiskutuoti mums rūpimus klausimus su valdžios žmonėmis.

Gaudamos diplomus, mes visos giliai širdyje pajutome: tai ne darbo, siekių pabaiga, tik pradžia. Pradžią nebaigiam, tačiau be galo nuostabių darbų. Laimingi vaikai — tai atlyginimas mums visoms.

Mielos mūsų mokytojos, mūsų vadovės, kurios tiek daug davėte ir mums ir tėvynei! Mes jums dėkojame savo ir visų tų vardu, kurie laimingi prisilietę prie M. Montessori gyvenimo ir darbo. Tikimės, mūsų draugystė ir bendradarbiavimas nenutrūks.

Marija Jankauskienė
Kaunas, 43-čias darželis

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Skubiems siuntiniams AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą.

Pinigai pervedami doleriais nuo išsiuntimo dienos į gavėjo rankas tarp 2 - 5 dienų.

Galimybė pervedti dolerius iš Lietuvos į JAV.

TRANSPAK - vienintelė siuntinių persiuntimo įstaiga, kur pinigai pervedami pagal Illinois valstijos leidimą.

MAISTO SIUNTINIAI.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REALMART II, Inc.
6602 S. Pulaski Rd.
Chicago, IL 60629

BALYS BUDRAITIS

Broker Associate
Patarnauja įvairių nuosavybių
pirkimui bei pardavimui, miestie ir
priemiesčiuose. Suinteresuoti
skambinkite

BUDRAIČIUI

Bus. 312-585-6100 Pager 312-308-0307
Fax. 312-585-3997

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI

Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

312-779-3313

KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.

Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS

3206½ West 95th Street
Tel. (708) 424-8854
(312) 581-8854

J & S CONSTRUCTION

„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiumo ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-989-2658.

MOVING

Ilgametis profesionalus kraustymas priemamomis kainomis. Draudimas garantuotas. **GEDIMINAS** 312-925-4331

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORG. VENTILUOJUS.

H. Deckys

Tel. 312-585-6624

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX

REALTORS

(312) 586-5859

(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarimas
- MLS kompiuterinė FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltul
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR RENT

Cicero išnuomojamas gražus 2 mieg. butas, pirmas aukštas; ir garažas; \$350 mėn. Vyr. amžiaus žmonės, pensininkams. Tel. 708-656-6899

FOR SALE

Nebrangiai parduodu šaldytuvą, dujinę viryklę ir sofą. Tel. 312-471-2390

IEŠKO BUTO

Nerūkantis, negeriantis pensininkas ieško kambario prie šeimos. Tel. 312-778-7743

HELP WANTED

HELP WANTED
Local delivery men, installers, warehousemen S.W. suburbs, Lisle, IL Good pay. Call Carol 630-852-7777.

PARTIZANŲ GLOBOS FONDO VALDYBA SVEIKINA SALOMĖJĄ IR PRANĄ PAKALNIŠKIUS

švenčiančius 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį! Dėkojame jiems ir jų draugams už \$1,100 auką Lietuvos partizanams. Aukoj:

\$100 — Salomėja, Pranas Pakalniškiai, J. E. Matulaičiai, A. B. Joci, E. D. Kybartai;

\$75 — S. A. Bagdonai;

\$60 — K. M. Pažemėnai;

\$50 — Anna R. Matulaitienė, E. I. Vilka, B. M. Stančik, J. M. Šimoni, I. V. Gurčienė, R. A. Dapšiai, I. A. Jansonas, P. M. Grušai, J. R. Gričiai, S. V. Loyal, A. M. Reigiai;

\$25 — L. Reivydas.

Tikime, kad ir kiti paseks šių aukotojų pavyzdžiu ir pasiųs aukas į:

Standard Federal Bank, acct 663777,

4192 So. Archer Ave., Chicago, IL 60632-9985

L.P.G. Fondo valdyba

VESTUVINĖS LIETUVIŲ DAINOS LIAUDIES DAINŲ KVARTETAS

Virš 40 dainų: gaidos, žodžiai, vertimai anglų kalba. Dainų kilmė ir audio įrašai. Knyga ir kasetė gaunama **DRAUGE**.

Kaina - 20 dol. Su persiuntimu - 21.50 dol. Illinois gyv. prideda State sales tax 1.75 dol.

JAV armijos karo kapelionas plk. Leonard J. Lukaszewski ir prel. dr. Ignas Urbonas iškilmingą parapijos jubiliejaus šv. Mišių metu. Kairėje — patarnautojas Gintaras Pečiulis. Priekyje — skulpt. Jurgio Daugvilos triptikas, padovanotas šia proga parapijai. Nuotr. Vytauto Kasniūnas

LAIŠKAI

DIDŽIUOJAMĖS JO TIESUMU

Kaip ir ankstesniame plk. ltn. Jono Užurkos straipsnyje, taip išspausdintame „Draugo“ rugpjūčio 7 d. laidoje, radome daug drąsios teisybės ir atsakymų apie Lietuvos kariuomenės rūpestius ir dabartinės vyriausybės nesugebėjimą suprasti, kas valstybei iš tikrųjų reikalingiausia, kuo pirmiausia reikėtų rūpintis.

Nuosirdžiai tikime ir linkime „Draugui“ palaikyti glaudžius ryšius su šiuo tiesiu ir drąsiu Krašto apsaugos ministerijos nariu. Matome, kad jo žodžių galime pasitikėti. Lauksime daugiau tokių įvairių straipsnių.

Kazimieras ir Algė Jankevičiai
Orland Park, IL

DARBŲ BENDRADARBĖ

Noriu pasveikinti „Draugo“ bendradarbę Liudą Rugienienę už tokius išsamius ir kruopščiai parašytus reportažus iš Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės komisijos posėdžių bei darbų. Turbūt šiandien retas sugebėtų taip smulkiai viską pastebėti ir surašyti. Tai reto talento moteris.

Kiek girdečiau, vasaros gale vėl vyks posėdžiai Vilniuje. Reikia manyti, kad L. Rugienienė juose dalyvaus ir užsienio lietuvių painformuos apie jų eigą. Mes tikrai norime žinoti ir domimės tais klausimais, todėl mielai skaitome jos reportažus.

Vitalis Velikas
Valparaiso, IN

KAIP IS TIKRUJU?

Skaitau „Draugo“ rugpjūčio 7 d. laidoje, kad Kruonio hidroakumulacinė elektrinė, per tris mėnesius pagaminanti 166 kilovatvalandes elektros energijos, ketina ją parduoti Lenkijos užsakovams. Pažiūrėjau į savo paskiausias elektros sąskaitas, ir matau, kad mes savo šeimoje vien per liepos mėnesį sunaudojome 1,355 kilovatvalandes elektros energijos. Taigi, tokiu tempu dirbdama Kruonio HAE turės dirbti net apie dvejus metus, kad aprūpinti mano butą elektra vienam mėnesiui!

Tai apsigaus lenkai manydami, kad nupirke visą Kruonio HAE pagamintą energiją, jie veiksmingai pašalins savo energijos trūkumus.

Aišku, kad tai buvo tik paprasta korektūros klaida, bet neiškenčiau nepasijuoju. O juoktis sveika, tai ačiū už suteiktą progą. Gal žinote, kiek iš tikrųjų buvo ten Kruonyje pagaminta energijos?

Aleksas Vitkus
Palos Heights, IL

KAS LANKĖ KOKIĄ GIMNAZIJĄ

Aš rašau dėl Jono Dainausko straipsnio, „Užkulisiai – Gegutės kiaušinis“ („Draugas“, š.m. birželio 27 d.). Manau, kad reikalinga maždaug pataisa.

Juliusas Slavinas, kaip ir Stasys Lozoraitis, lankė Marijos Pečkauskaitės gimnaziją – S. Lozoraitis iki 1939 m. pavasario, kai Lozoraitių šeima išvyko į Romą, o J. Slavinas iki 1940 m. pavasario, kuomet gimnazija okupantų buvo uždaryta. Kokią gimnaziją jis po to lankė, aš nežinau. Marijos Pečkauskaitės gimnazijoje jie abu buvo mano bendraklasiai.

Dr. K. Bobelis niekuomet nelankė Marijos Pečkauskaitės gimnazijos ir su Stasiu Lozoraitiu niekuomet drauge nesimokė.

Marija Bortkevičiūtė-Noreikienė
Ormond Beach, FL

Kas visus galėjo suskaičiuoti, kas visus galėjo atpažinti... Svečių dalis „Draugo“ vasaros šventėje liepos 28 d. (iš kairės): inž. Vaclovas Mažeika, žurn. Antanas Juodvalkis, toliau matome inž. Stasį Jokubauską, Vanda Mažeikienę ir kitus. Pažymėtina, kad V. Mažeikienė jau užsisakė vieno stalo bilietus į „Draugo“ pokylį, kuris vyks rugpjūčio 22 d. Martinique salyje.

Nuotr. Marytės Remienės

LIETUVOS VALDOVŲ TITULAI

Istorikas Jonas Dainauskas savo straipsnyje „Kada paruošime lietuvišką Lietuvos istoriją?“, šalia kitų Lietuvos istorijos klausimų, pasisako ir dėl Lietuvos pagoniškiųjų valdovų titulų: „Gediminas, Algirdas su Kęstučiu, Jogaila save titulavo karaliais“, („Draugas“, 1996 liepos 24 d., p. 3). Jeigu taip, tai kodėl mes juos vadiname didžiais kunigaikščiais?

Vilniuje statomas paminklas Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Gediminui pagerbti. Tačiau įrašas žemesniu titulu, negu tuo, kuriuo jis pats vadinosi, jo ne tik nepagerbia, bet pažemina. Tas pats ir su Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino pavadinimu. Juk Gediminas vadinosi Lietuvos arba Lietuvos ir rusų karaliumi, jis niekada nešavino didžiojo kunigaikščio (Lietuvių enciklopedija, 7 t., p. 62).

Lietuvos valdovų titulai yra Lietuvos valstybinės teisės dalis. Tad turėtume juos taip vadinti, kaip tie valdovai patys save vadino sutartyse, laiškuose, antspauduose, piniguose ar kur kitur.

Tiesa, kai kurie Lietuvos valdovai tuo pačiu laikotarpiu naudojo kelis skirtingus titulus – vienuose dokumentuose jie vadinosi karaliais, kituose didžiais kunigaikščiais. Nors džiaisiais kunigaikščiais. Nors džiaisiais kunigaikščiais. Nors džiaisiais kunigaikščiais. Nors džiaisiais kunigaikščiais.

Neverta jaudintis, kad lenkai mūsų pagoniškuosius valdovus vadina didžiais kunigaikščiais. Daugelis anglų ir šiaurinių Napoleoną I vadina tik generolu Bonaparte, bet prancūzams jis buvo ir visada liks jų imperatorium.

Algimantas Gureckas
Windsor, CT

PASAULIS TURI ŽINOTI

Š.m. „Draugo“ rugpjūčio 6 dienos numerįje perskaičiau Ritonės Rudaitienės laišką, pavadintą „Garbės reikalas“. Jaučiau pareigą atsakyti į autorės klausimus.

Jau penkeri metai Lietuvos valstybiniame žydų muziejuje veikia žydų gelbėjimo ir atminties įamžinimo centras. Dirba tik dviese, Michailas Erenburgas ir šių eilučių autorė. Per penkerių metų laikotarpį pavyko rasti ir sukaupti dokumentus, nuotraukas, prisiminimų įrašus apie 2,300 šeimų, gelbėjusių žydus. Darbo labai daug ir reikia skubėti, nes laikas negailingai retina galinčių praskleisti užmaršties uždangą gretas.

Žydų padavimuose kalbama

apie „lamed vov“ – teisiuosius, kuklius žmones. „Jei išgelbėjai vieną žmogų – išgelbėjai visą pasaulį“ – taip skelbia seroji žydų išmintis. Praėjusių metų lapkričio mėnesį muziejaus patalpose Vilniuje, Pylimo g. 4, iškilmingai atidarė Teisuolių galeriją, kurioje rodoma surinktus dokumentus ir nuotraukas, ekskursijų metu pasakojame apie gelbėtojų ir išgelbėtųjų likimus. Galeriją lanko turistai iš užsienio ir Lietuvos. Ypač džiugina gausios moksleivių ekskursijos, nes augantys kartai atskleidžiama nežinoma istorijos puslapis padeda formuoti savo nuomonę.

Nusprendus atspausdinti enciklopedinio pobūdžio leidinį apie lietuvių – gelbėtojų – Pasaulio Teisuolius, mes pamane, kad būtų neteisinga, jei knygoje bus minimos tik Lietuvos gyvenančios gelbėtojų šeimos, nes istorinės aplinkybės privertė daugelį žmonių palikti tėvų žemę.

Esu labai dėkinga Lituanistikos tyrimo ir studijų centro pirmininkui prof. dr. Jonui Račkaskui, kuris pakvietė dvi mėnesių kūrybinei komandirui Čikagoje ir leido naudotis PLA archyvu. Atsiliepiu daug žmonių, gyvenančių Amerikoje, kurių šeimos aukojosi, gelbėdamos persekiojamus žydus. Būsimoje knygoje galėsiu aprašyti S. Petersonienės, J. Paronio, A. Atučio, B. Vaitkūnaitės-Nagienės, S. Žilėvičiaus šeimas. Esu dėkinga D. Karūzei iš Čikagos, pasidalinusiai prisiminimais apie savo tėvelius, O. Stikliūtei – Šilėnienėi iš Ohio, atsiuntusiai nuotraukas ir prisiminimus apie E. Lukauskienę ir D. Venckauskaitę. Labai svarbus kiekvienas skambutis, kiekvienas laiškas ir prisiminimų nuotrupos. Pasaulis turi žinoti,

kad geri žmonės, kurių širdys kupinos žmogiškos šilumos ir atjautos gyvena visoje Žemėje.

Man labai pasisekė, kad likimas leido pažinti istoriką Joną Dainauską. Jo intelektas, žinios ir stiplinanti atmintis atvėrė man visiškai nežinomus istorijos puslapius, kurie padės rašant knygą apie Pasaulio Teisuolius. Jau vien būti šalia ir bendrauti su juo didelė laimė.

Esu dėkinga Lituanistikos tyrimo ir studijų centro mokslinei bendradarbei Skirmantei Miglinienei, nuosirdžiai padėjusiai įsikurti ir susigaudyti man, atvažiavusiai iš mažytės Lietuvos, šioje didelioje ir gražioje mieste, visiems Centro darbuotojams, kurių dėmesys ir pagalba man labai svarbi.

Kviečiu visus, atvykstančius į Lietuvą, aplankyti Teisuolių galeriją. Pažadu, kad visi dokumentai, nuotraukos ir prisiminimai surinkti Amerikoje, užims joje deramą vietą.

Viktorija Sakaitė

Lietuvos valstybinio žydų muziejaus žydų gelbėjimo ir atminties įamžinimo skyriaus vedėja

DŽIUGU...

Smagu išreikšti nuosirdų džiaugsmą, kad Aurelija M. Balasaitienė, vieno kito skaitytojo „papešiotą“, kaip kad ji buvo bėgalvojanti, „gulbės giesmės“ nesugiedojo ir iš lietuviškos spaudos nepasitraukė. Trumpai stabtelėjusi, savo brandžiais ir skaitytųjų mėgstamais straipsniais vėl grįžo į spaudos puslapius.

Už tai, Aurelijai M. Balasaitienei dėkojant tenka audringai paploti!

Antras džiugus reiškinys tas, kad visuose mūsų laikraščiuose garsiai šauktas „balsas tyruo-

se“, pagaliau tapo išgirstas. „Kankiniai“ rašiniai (jais ypač „pasizymėjo“ Edvardas Šulaitis), kuriais buvo teršiama ir skurdinama mūsų spauda, rečiau bepasirodo.

Reikia tikėtis, kad šis spaudos vėžys bus galutinai išguitas.

Petras Palys
Tobyhanna, PA

LIETUVOS KARIUOMENEJE VIENAIP KALBAMA, KITAIP DAROMA

Algirdas Kanauka aprašo „Drauge“ (š.m. birželio 25 ir 26 d.) savo pokalbį su Lietuvos kariuomenės vadu gen. Jonu Andriškevičiumi. Tenai paminėta ir mano pavardė, kaip kritiškų klausimų kėlėjo Lietuvos kariškos vadovybės atžvilgiu (cituojuja tas, ką man buvo sakęs Estijos kariuomenės vadas, gen. maj. Aleksas Einseln'as).

Atsiliepdamas į A. Kanaukos klausimus, gen. Andriškevičius, nelabai entuziastiškai kalba apie Amerikos lietuvių kariškių įtaką ir vadovaujamą poziciją. Netgi gal dviprasmiškai, arba net ir pašaipiai, sako: „...ar yra lietuvių JAV karinėse pajėgose, kurie būtų tinkamo amžiaus, turėtų karinį išsilavinimą, fiziškai tiktų ir norėtų vadovauti Lietuvos batalionams?“

Toks pasakymas labai ryškus ne tik Amerikos kariškių pagėj, bet ir jose tarnaujančių lietuvių išjuokimas. Tikrai skamba taip, kaip ir galima būtų tikėtis iš sovietinės armijos karininko!

Toliau gen. J. Andriškevičius sako: „...mano manymu, tik lietuvių, gimę, augę ir gyvenantys Lietuvoje, gali tokias pajėgas sukurti“. Skamba labai gražiai ir patriotiškai. Norėčiau paklausti, jiegi taip iš tikrųjų Lietuvos kariuomenės vadas galvoja, tai kodėl gi Lietuvos kariuomenėje randasi toks didelis skaičius ne lietuvių (rusų!), ne Lietuvoje gimusių ir augusių puskarininkų ir karininkų?

Algirdas Kanauka, be abejo, skaitė ir mano pasakymą, spausdintą š.m. vasario 29 d. „Lietuvių balse“ („Nepriklausomi patarėjai stiprins mūsų kariuomenę“), kur pranešiau kokią žinutę iš Lietuvos spaudos: „Lietuvoje viešinti Nepriklausoma gynybos patarėjų grupę sutiko parengti studiją, kurioje bus pateikiama siūlymų, kaip sustiprinti mūsų šalies kariuomenės ryšius su visuomene. (...) Grupė vadovauja ats. gen. seras G. Džonsonas, ja taip pat sudaro NATO šalių specialistai (...), NATO atsargos karininkai ir buvę diplomatai. (...) Mūsų lietuvių, aukšto rango Amerikos karininkai, rezervistai, pulkininkai, irgi pateikė K. A. ministrui L. Linkevičiui Baltijos instituto paruoštą Lietuvos Apsaugos planą (...), bet pas

DRAUGAS, antradienis, 1996 m. rugpjūčio mėn. 13 d.

5

KAM DAR KLAUSTI, KURIE KRIKŠČIONYS DEMOKRATAI TIKRI?

Dingstį parašyti šias pastabas suteikė A. Vaškevičiaus publikacija „Kurie Krikščionys demokratai yra tikri?“ (Lietuvos rytas, 1996.07.15). Ir ne todėl, kad per dešimt tūkstančių narių turintys Lietuvos Krikščionių demokratų partijai (LKDP) keltų nerimą Seimo nario K. Bobelio sutelkti 27 marijampoliečiai. Rūpestį kelia tai, kad jau keletą kartų klaidinama visuomenė. Ypač nemalonu, kad suklaidintas ir „Lietuvos rytas“, kurį vertinu už atidumą faktams.

Publikacijoje teigiama, kad Krikščionių demokratų sąjunga atkurta 1989 metų vasario 16 dieną, keliais mėnesiais anksčiau už LKD partiją. Tai netiesa. Tuo savo atsakymą galėčiau užbaigti, bet norėdamas užbėgti už akių tolesniems klaidinimams, pateiksiu keletą pagrindinių faktų apie Krikščioniškosios demokratijos raidą Lietuvoje ir išsivijimą.

Lietuvos Krikščionys demokratai sugebėjo susivienyti į stiprią partiją dar iki 1920 metais išrinkto Steigiamojo Seimo. Jame Krikščionių demokratų blokas turėjo daugumą. Lietuvos visuomenė nereikia priminti tokių iškilų LKDP asmenybių kaip Lietuvos prezidentas Aleksandras Stulginskis ar žemės reformos autorius prelatas Mykolas Krupavičius.

Lietuvos Krikščionys demokratai nuo pat savo susiformavimo iki šių dienų išliko kaip vieninga jėga. Išlaikyti vienybę nebuvo lengva. Bet LKDP pirmatai aukščiausiai savo ambicijų kėlė partijos programos principus, o aukščiausiai partijos interesų – valstybės reikalus.

Neturėdama galimybės veikti okupuotoje Lietuvoje, LKDP 1946 metais savo suvažiavime Vokietijoje atnaujino savo veiklą jau kaip Lietuvių Krikščionių demokratų sąjungą. Jos sekančiu komiteto pirmininku buvo išrinktas prelatas M. Krupavičius. Taigi partijos tęstinumas niekuomet nebuvo pažeistas. Krikščionys demokratai išsiviję

min. Linkevičių nebuvo jokios reakcijos, tai taip šis reikalas ir baigėsi (...). nes Lietuvos vyriausybės nariams – Lietuvos kariuomenės vadovybei – nėra labai pelninga užmegzti tampusius ryšius su Amerikoje paruoštais lietuvišiais karininkais.

Labai gaila, kad Alg. Kanauka nepateikė panašaus klausimo Lietuvos kariuomenės vadui. Būtų buvę įdomu išgirsti jo atsakymą.

Vytautas Šliupas
Burlingame, CA

Krikščionių demokratų partijos pirm. Algirdas Sądargas

joje įsitraukė į kovą už Lietuvos laisvę.

Susidarius sąlygoms vėl veikti Lietuvoje, 1989 m. vasario 16-tąją LKDP atnaujino savo veiklą Tėvynėje. Dabar ji – Europos Krikščionių demokratų sąjungos ir Krikščionių demokratų internacionalo nare.

Tačiau spekuliuojama ir Krikščionių demokratų sąjungos vardu.

1989 metais rezistentas Viktoras Petkus, pats inicijavęs LKDP atkūrimą vasario 16 dieną, po poros mėnesių paliko partiją ir inicijavo atskirą grupę Krikščionių demokratų sąjungos (KDS) pavadinimu.

LKDP per penkmetį išaugo iki gausios ir vienos pajėgiausios politinių partijų Lietuvoje. Tuo tarpu KDS taip ir nesugebėjo įvykdyti politinės partijos reikalavimų. Ji yra įregistruota tik kaip visuomeninė organizacija. 1992 metų rinkimuose ji dalyvavo susiblokavusi su kraštinėmis jaunimo organizacijomis ir nesugebėjo įveikti rinkimų barjero.

Mums pavyko išlaikyti Krikščionių demokratų vienybę Lietuvoje. Kad tai nebuvo lengva, rodo kitų Vidurio ir Rytų Europos valstybių patyrimas: daug kur ten tebesirungia smulkios susiskaldžiusios partijos. Todėl klausimas, kurie Krikščionys demokratai yra tikri? Lietuvoje yra beprasmiškas.

Esame dėkingi „Lietuvos rytui“, kuris nešykštė mums asėtrios kritikos. Ji teikia progą susimastyti ir peržvelgti savo veiklą.

Algirdas Sądargas

Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininkas („Lietuvos rytas“, 1996.07.18)

• 1914 m. rugpjūčio 18 d. JAV prez. Woodrow Wilson išleido proklamaciją, kad Amerika yra neutrali, tuo būdu norėdamas valstybę apsaugoti nuo įsivėlimo į Pirmąjį pasaulinį karą.

Viešpačiui pašaukus

A.†A.

BRONIŲ PALIULIONI

į Amžinąjį Poilsį, guodžiamė veliono žmona, mūsų narė, ELEONORA, dukrą LIUCIJĄ, sūnus KESTUTĮ ir JURGĮ bei jų šeimas.

Lietuvos Dukterų draugija

A.†A.

BRONIUI PALIULIONIUI

mirus, jo dukrai LIUCIJAI PALIULIONIYTEI-VEDEGIENEI, žentui REGIMANTUI VEDEGIUI bei kitiems giminiams reiškia gilią užuojautą ir kartu liūdi

LITUANUS žurnalo leidėjai:

S. Kučėnaitė-Foti
prof. V. Kelertienė
prof. A. Klimas
Jonas Kučėnas
Julius Lintakas

dr. A. Marchertas
R. Narušienė, J.D.
Aryda: Tamulis
dr. M. Vygantas
dr. J. Zdanys

„Žiburelio“ Montessori mokyklos vedėjos Danutės Dirvonienės pagerbimo pokylėje, gegužės 4 d. Pasaulio lietuvių centre. Nuotraukė – buvusios Montessori mokyklos auklėtojos. Viduryje, ketvirta iš kairės – viena pirmųjų montessorinio auklėjimo mokyklų iniciatorių, ped. Domicelė Petrutytė; jos dešinėje – D. Dirvonienė, šių mokslo metų pabaigoje įsėjanti į pensiją.

Nuotr. Lydos Budrienės

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Šį kartą gauta visa erdvi Martinique salė, todėl pakaks vietos ir laisvai sėdėti, ir pabendrauti, ir pašokti. O kada? Rugpjūčio 22 d., sekmadienį, 4 val. p.p. O kas ruošia puotą? „Draugo“ renginių komitetas, vadovaujamas Marijos Remienės, kurios didžiausias rūpestis – bilietų ir stalų platinimas. Bilietus galima gauti „Draugo“ administracijoje darbo valandomis. Visi kviečiami į šaunią puotą, ne tik maloniai praleisti ankstyvą rudens sekmadienio popietę, bet pabendrauti su „Draugo“ draugais ir paremti vienintelį užsienio lietuvių dienraštį.

JAV LB Lemonto apylinkės valdybos ruošiamoje Lietuvių dienų gegužinėje bus skanaus, šviežio maisto, gaivinančių gėrimų, vertingų laimėjimų ir tiek prašmatnybių, kiek tik pareigingi rengėjai – valdybos nariai – sugalvoti įstengia. Visus atvykusius linksminas Algimanto Barnišio muzika, o akordeonu ir savo dainomis priaras Lemonto apylinkės valdybos narė Stasė Jagminienė. Visi laukiami sekmadienį, rugpjūčio 8 d., tuoj po šv. Mišių, Pasaulio lietuvių centro pavėsingose pievelėse.

Šį ketvirtadienį, rugpjūčio 15 d., yra Marijos ir Dangų Paėmimo šventė, lietuvių vadina Žoline. Visiems katalikams tai privaloma šventė ir reikia dalyvauti šv. Mišiose.

Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, Marquette Parke, šv. Mišios Žolinės šventėje bus aukojamos šia tvarka: anglų kalba – trečiadienį, rugpjūčio 14 d., 7 val. vak., ketvirtadienį 8 ir 10 val. r.; lietuvių kalba – ketvirtadienį, rugpjūčio 15 s., 7, 9 val. r. ir 7 val. vak. Klebonas kun. Jonas Kuzinskas taip pat primena, kad gelės ir žolelės, pagal lietuvišką tradiciją, bus palaimintos lietuviškose Mišiose.

Šv. Antano parapijoje, Cicero, IL, Žolines, Marijos Dangų paėmimo šventės Mišios lietuvių kalba vyks ketvirtadienį, rugpjūčio 15 d., 6:30 val. vakare. Pusvalandį prieš jas, 6 val. vak., bus klausoma išpažinčių lietuviškai.

Pasaulio lietuvių centro, Lemonte, metinė gegužinė – pabėdavimas jau čia pat – ateinančių sekmadienį, rugpjūčio 18 d. nuo 12 val. Skanus maistas, linksma muzika, laimingų bilietų traukimas. Visi bandysime savo laimę. Kviečiame lietuvišką visuomenę centro sodelio medžių pavėsyje smagiai praleisti laiką.

x Onutė Lionginaitė Pocienė ieško savo giminių – Stasio ir Petro Valiūnų arba jų vaikų. Jie gyveno Chicagoje. Atsiliepkite, rašykite: **O. Pocienė, Ežero 65-14, Šiauliai, Lithuania.**

(sk)

x TRANSPAK praneša: „Radviliškio rajone, Kutskių kaime, dirbamoje žemėje ūkininkas traktoriaus noragu užkabino ir ištraukė aviacinę bombą. Po to motodesantininkai toje vietoje rado dar 22 nuo karo užsilikusias bombas, sveriančias po 250 kg“ **Pinigai, siuntiniai ir komercinės siuntos į Lietuvą.** Maisto siuntiniai. **TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL, tel. 312-434-7772.**

(sk)

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Dengiamieji ir taisyti
visų rūšių stogus
Tel. 708 257 0746
Skambinti po 6 v.v.

ČLO RUOŠIASI NAUJAM SEZONUI

Nutilo paskutiniai muzikos akordai operos „Jūratė ir Kastytis“, nurimo aistros ir žiūrovų minios šurmūlys. Liko šilti prisiminimai, tartum prisilietimas prie tėvų žemės. Žiūrovų susidomėjimas, gausus dalyvavimas operos spektakliuose ir koncerte, gauti laiškai operos adresu su padėkomis, tai didžiausias atpildas už įdėtą darbą. Tačiau laikas bėga vis greičiau, nusineša viską ir neleidžia ilgam sustoti bei džiaugtis, o kelia vis naujus, vis didesnius reikalavimus. Vėl vertia visus susikaupti naujam darbui – ir choristus, ir vadovus, kad nebūtų nuvilti žiūrovai, operos gerbėjai bei rėmėjai. Kad idėja būtų įgyvendinta, reikia visko: ir širdies, ir proto, ir dvasinių bei fizinių jėgų, nes tikras menas nesuderinamas su vidutiniškumu.

Nors vasara dar pačiame gražume, nėra kada ilsėtis. Jau pirmomis karšto rugpjūčio dienomis operos valdyba susirinko pirmajam 41-ojo sezono posėdžiui. Klausimų ir uždavinių Operai yra daug. Rugpjūtis – derliaus nuėmimo mėnuo, tarsi simboliškai, Operos choro valdyba suvedė rezultatus 40-ojo jubiliejinio sezono, kuris pareikalavo padidinto krūvio, jėgų ir įtampos. Su nauja energija opera ruošiasi pradėti naują kūrybinį sezoną. Valdybos nariai pasiskirstė pareigomis. Operos valdybos pirmininku vėl išrinktas Vytautas Radzius, vicepirmininkais – Romas Burneikis, Vaclovas Momkus, Jurgis Vidžiūnas, Jonė Bobinienė, sekretore – Alina Bičkienė. Posėdyje dalyvavo ir choro vadovas Ričardas Sokas.

Prieš akis daug darbų. Artimiausias – gerai atstovauti Amerikos lietuvių operos menui Lietuvoje. Išvyksta operos choro kamerinė grupė dalyvauti operos „Jūratė ir Kastytis“ spektakliuose Kaune ir Vilniuje. Operos valdyba numatė pagrindines veiklos gaires ateinančiam sezonui, aptarė numatomą statyti operą. Nutarta ir toliau bendradarbiauti su Lietuvos menininkais, vieni kitus remti ir padėti. Mūsų lietuviška visuomenė reikalauja tobulo atlikimo. Tam reikalingos bendros visų pastangos, juo labiau, kad šiomis dienomis Lietuvių fondas, pirmasis šį sezoną, paskyrė nemažą finansinę paramą operai. Opera dėkoja Lietuvių fondui.

Vienas iki šiol populiariausių renginių, tai Operos pokylis, kuris numatomas lapkričio 16 d. Jame operos choras žada parodyti naują koncertinę programą.

Alina Bičkienė

Pasaulio lietuvių centro tartininkės – visuomet pasirodusios vaišinti, maloniai priimti svečius. Be abejo jos mielai visiems patarnaus ir centro gegužinėje rugpjūčio 18 d. Atvykite ir įsitikinkite. Iš kairės: Vale Klikinienė, Bronė Nainienė, Elena Jasinevičienė, Vilė Marchetienė ir Zina Pocienė. Nuotr. Vytauto Jasinevičiaus

PADEKIME PATYS SAU

Daug rašoma, o dar daugiau kalbama apie Pasaulio lietuvių centro reikalingumą ir jo didelę reikšmę lietuvių išlaikymui. Kartais ji pavadiname net savo antraisiais namais. Mes labai vertiname ir branginame savo lietuvišką kilmę ir didžiųjų, būdami lietuviai, nors ir toli nuo Lietuvos. Stengiamės, kad mūsų jaunesnieji irgi būtų geri, susipratę lietuviai.

Dar taip neseniai išgyvenome didžiulį pasitenkinimą gerai pavykusia Tautinių šokių švente. Įvertiname mokytojų bei rengėjų pastangas sukvietę 2,000 šokėjų. Tai parodo jų didelę meilę savam tautiniam šokiui ir dalyvių norą juos šokti.

Mūsų stovykloms, ar tai Dainavos, ar Rako, nepritrūksta nei stovyklautojų, nei vadovų. Visur matome įdedamas pastangas išlaikyti lietuvių jaunėse karte. Stebime aplinkos gyvenimą ir pastebime, kai pamažu vyksta pasikeitimai. Vyresniesiems pradedant po truputį pavargti, ateina jaunesnieji. Jie pilni jaunatviškos energijos, naujų idėjų ir įvairiausių planų: vieni iš jų lengvai įgyvendinami, o kiti sunkiau. Stebėti tą keitimąsi

Pokylis dalyviai, rėmėjai ir operos gerbėjai turės malonumą paklausti, ilgą kūrybinį kelią nuejusio, operos choro, kuris pastaruoju metu retokai reiškesi koncertinėje veikloje.

Viskas gyvenime kinta, atsinaujina, tokia jau laiko tekėms nuostata, todėl ir operos choras nenutrūksta veiklai pratesti norėtu savo gretose matyti daugiau naujų, jaunų žmonių. Tik bendromis pastangomis galėsime puoselėti lietuvišką meną čia, Amerikoje. Kūrybinės sėkmės Chicago Lietuvių operai 41-ajame sezone.

smagu, nes mes tėvai, mokyklų ir organizacijų pagalba vis dėlto pajėgėme savo jaunesniesiems perduoti meilę Lietuvai, jos kalbai, kultūrai, bei papročiams. Ipratino maldas, prašymus, ar dekojimus Dievui reikšti lietuvių kalba, lietuviškose bažnyčiose. Pasaulio lietuvių centras įkūrė mūsų jaunesniųjų kartą, tai mūsų lietuviškosios mokyklų ir jaunimo organizacijų auklėtiniai. Jų pasiryžimu ir pastangomis turime šį mums visiems, užmiesčių lietuviams, labai reikalingą centrą. Jie ir dabar rūpinasi ir stengiasi prie jo išlaikymo prisidėti. Žinoma ir mes vyresnieji, pagal savo sugebėjimus ir pajėgumą prisidedame ir taip vyksta labai darnus, sutartinas bendradarbiavimas.

Centras veikia gerai, jame vyksta labai įvairūs ir judrus lietuviškas gyvenimas, bet vis dar reikia ką nors pagerinti, pritaikyti naujiems reikalavimams.

Šiuo metu labai svarbu, kad mokyklas lankantis jaunimas pamėgtų šį lietuvišką centrą, kad jie jame rastų savo energijai išlieti užsiėmimą. Jaunus žmones labiausiai vilioja sportas, šokis. Centras salę sportui turi, bet ją reikia atremontuoti ir pertvarkyti taip, kad ji tiktų sportui ir kitiems kultūriniais renginiams. Kiekvienas nors ir mažiausias projektas kainuoja daug pinigų. Tam projektui paremti, jaunesnieji sugalvoja rugpjūčio 17 d. suruošti įdomią ekskursiją – išvyką laivu po Michigan ežerą. Visas gautas pelnas skiriamas salės įrengimui. Labai svarbu, kad kuo daugiau šeimų suprastų šios išvykos svarbą ir toje išvykoje dalyvautų. Įrengus salę jaunimas galės lietuviškoje aplinkoje praleisti savo laisvalaikį sportui, šokiui ar pabendravimui. Jei visi prisidėsime,

kiekvieną projektą galėsime lengvai įvykdyti. Dalyvaudami išvykoje padėsime patys sau.

Kitas centrai labai svarbus renginys, taip pat ruošiamas mūsų jaunesniųjų, tai metinė centro gegužinė – pabėdavimas gamtoje. Šiek tiek prisidėsime ir mes centro renginių komitetas. Kviečiame visus ir laukiam visų rugpjūčio 18 d. nuo 12 val. p.p. centro sodelyje linksmai praleisti sekmadienio popietę.

Lankydami centro renginius prisidedate prie jo išlaikymo ir gyvavimo, o jis mums visiems: ir jauniems, ir vyresniems labai reikalingas.

Bronė Nainienė

Daiva Markelytė – Dainavoje vyksiančiose Ateitininkų studijų dienos penktadienį, rugpjūčio 31 d., kalbės tema „Anglų kalbos pasisavinimas Čikagos senosios kartos lietuvių imigrantų tarpe“. Visi, o ypač Detroito ir Dainavos apylinkėse gyvenantieji lietuviai kviečiami apsilankyti stovykloje ir paklausti šios ir kitų idėjų paskaitų.

Sekmadienį, rugpjūčio 15 d., Five Holy Martyrs Amerikos Katalikų karo veteranų 500 postas ruošiasi švęsti savo 50 metų gyvavimo sukaktį. Ta proga bus aukojamos iškilmingos Mišios Five Holy Martyrs bažnyčioje, Brighton Parke (Pope John Paul II drive, 4300 S., 1:15 val. p.p., o po to bus pietūs Mayfield restorane, 6072 Archer Ave. Vietas rezervuoti galima pas AKKV 500 posto narius. Šio posto vadas yra Casimir Kasper, kuris sako, kad 50 metų sukakties minėjimo pagrindinė mintis yra noras pagerbti visus gyvus bei mirusius posto narius ir Five Holy Martyrs parapijiečius, kurie postą visuomet rėmė ir globojo.

x Zita ir Julius Širkai, švėsdami auksinį (50 metų) vedybinio gyvenimo jubiliejų, šios sukakties proga skiria \$200 Lietuvos partizanų šalpai. L. Partizanų Globos fondo valdyba sveikina Zitą ir Julijų Širkus bešvenčiančius gražią vedybinio gyvenimo sukaktį ir linki Dievo palaimos Jų tolimesnio gyvenimo kelyje.

(sk)

x Dzūkų draugija, baigdamas savo veiklą, iš turimų išteklių paskyrė Lithuanian Human Service \$672. Iš šios sumos \$400 skiria L.P.G. Fondui, grįžusių iš Sibiro vergų stovyklų laisvės kovotojų sušelpimui. L.P.G. Fondo valdyba nuoširdžiai dekoja buvusios Dzūkų draugijos nariams, valdybai ir ponui Julijui Karsui už tokią gausią auką. Meilė Lietuvai ir jos gėnyjams tegu visada būna mūsų širdyse.

(sk)

IŠ ARTI IR TOLI

SUKAKTUVINĖS GARSUJOSTĖS

Sol. Antanas Keblys 75 metų amžiaus sukakties išvakarėse birželio mėn. išleido dvi religinių giesmių garsajuostes. Šios sukakties proga apie jį rašo Vyt. Tetenskas laikraštyje „Klaipėda“, 1996 m. birželio 2 laidoje. Sukaktuvininkas nuo 1951 m. gyvena Montrealyje. Gimęs Žemaitijoje, lankęs Kretingos berniukų gimnaziją. 1943 m. Vokietijoje mokėsis jūrininkystės. Plaukiojo prekybiniame laive. Kanadoje dirbo įvairius darbus alaš darykloje. Muziką studijavo McGill un-to muzikos fakultete. Dainavo Montrealyje Aušros Vartų parapijos chore. Solistas E. Kardelienės padrasintas, pradėjo reikštis solo dainavimu. Yra surengęs daugiau kaip šimtą solinių koncertų, įrašęs plokšteles, laimėjęs premijų Otavos muzikos festivaliuose. 1993 m. Lietuvoje įrašė liaudies dainų garsajuostę su liaudies instrumentų palyda. Pridėjo prie straipsnio nuotrauką – sol. A. Keblys koncertuoja Klaipėdos un-to menų fakulteto salėje.

RUOŠIAMA GEGUŽINĖ

Colorado lietuvių metinė gegužinė ruošiamą rugpjūčio 18 d., sekmadienį, nuo 1 val. p.p., De Koewend Park, Littleton. Bus vaizių ir kitokių įdomybių.

GAVO DIPLOMĄ

Audra Marija Juraitė, iš Montreal, Que, Canada, šį pavasarį gavo medicinos gydytojos diplomą ir specializuos psichiatrijos srityje.

LOS ANGELES „TIMES“ PAGERBĖ P. LUBINĄ

Olimpiadai Atlantoje baigiantis, Los Angeles „Times“ dienraštis šeštadienio, rugpjūčio 3 d. laidoje išpūdingai pagerbė buv. Nepriklausomos Lietuvos krepšinio žvaigždę, Amerikos lietuvių Praną Lubiną – Frank Lubin. Šio plataus tiražo dienraščio pirmajame puslapyje, po nedidelės spalvota F. Lubin nuotrauka, išspausdintas 17 eilučių straipsniukas, pavadintas „Golden Memories, ryšium su tą dieną laukiamomis JAV „Svajonių“ rinktinės rungtynėmis su Jugoslavija dėl krepšinio aukso medalio. Čia prisimenama, kad dabar Glendale gyvenantis 86 metų amžiaus Frank Lubin prieš 60 metų padėjo amerikiečiams laimėti pirmąsias krepšinio pirmenybes, 1936 m. vykusias Berlyno olimpiadoje.

To paties dienraščio sporto skyriaus 8 ir 10 puslapiuose išspausdintas platus straipsnis, kuriame žurn. Fernando Dominguez pasakoja apie Lubino gyvenimą, jo kelią į krepšinio aukštumas, dalyvavimą, patyrimus ir krepšinio žaidynes Berlyno olimpiadoje, kuriame buvo padėti pagrindai amerikiečių dominavimui olimpinuose krepšinio žaidimuose. Užsimena apie Lubino krepšinio, kaip pelnus Lietuvos krepšiniui. Straipsnis įdomiai perplinta paties Lubino prisiminimų nuotraukomis ir iliustruotas šešiomis didelėmis nuotraukomis – Lubino – jauno krepšininko ir Lubino – pensininko. Išspausdinta ir nedidelė anų istorinių krepšinio varžybų Berlyne nuotrauka.

IR

Lietuvos Vyčių choro 80 m. sukaktis bus paminėta spalio 13 d. 3 val. p.p. Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos salėje iškilmingu pokyliu i kurį visi kviečiami.

Tokį Praną Lubiną – Nepriklausomos Lietuvos krepšinio darbuotoją ir žvaigždę prisimena daugelis vyresnio amžiaus lietuvių.

(sk)

Amerikos Katalikų karo veteranų 500 posto vyrai prie paminklo, pastatyto Čikagoje, Five Holy Martyrs parapijoje. Priekyje – posto vadas Casimir Kasper.